

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

तातोपानी गाँउपालिका
लिताकोट, जुम्ला
कर्णाली प्रदेश, नेपाल
२०७९

दस्तावेज	: विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९
प्रकाशक	: तातोपानी गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय लिताकोट, जुम्ला
सहजीकरण	: KIRDARC
आर्थिक, प्राविधिक सहयोग	: USAID BHAKARI Project /Mercy Corps Nepal
परामर्शदाता	: लक्ष्य ट्रेनिङ्ग एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा. लि., धनगढी कैलाली
तयार गरेको वर्ष	: २०७९
प्रकाशन मिति	: २०७९
आवरण तस्विर	: तातोपानी गाउँपालिकाको केन्द्र लिताकोटको दृश्य
सर्वाधिकार	: तातोपानी गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय लिताकोट, जुम्ला
मुद्रण प्रती	: ५० प्रती
मुद्रण	: सिम्पल इन्टलिजेन्स टेक्नोलोजि सिस्टम

तातोपानी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
लिताकोट, जुम्ला

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

पत्र संख्या ०७९/१०८०

चलानी ३५९

मिति : २०७९/१०/२३

मन्तव्य

तातोपानी गाउँपालिकाको विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९ तयार गरी यहाँहरु समक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा खुशी लागेको छ । तातोपानी गाउँपालिकामा वर्षेनी पहिरो, बाढी, हावाहुरी, आगलागी, जंगली जनावर आतंक, सडक दुर्घटना, हिमपात, सर्पदंश, शितलहर र चट्याङ जस्ता विपदबाट जनधनको क्षति भईरहेकोछ, तसर्थ विपदका घटनाहरुको पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य गर्नु आजको आवश्यकता रहेकोले विभिन्न सरोकारवालाहरूसंगको सुभाब सहित यो योजना तयार गरिएको हो ।

विपद व्यवस्थापनका लागि स्थानीय स्तरको विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना एक महत्वपूर्ण दस्तावेजको रुपमा रहेकोछ । विगतको विपदबाट सिकाई तथा नयाँ ऐन, नियमलाई आत्मसाथ गरी स्थानीय तहबाट समन्वयात्मक भुमिकालाई थप प्रभावकारी र अभि जिम्मेवार बनाउदै यस गाउँपालिकाको विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ ।

हाल राज्य पुर्नसंरचना अनुरूप स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा भएको व्यवस्था वमोजिम स्थानीय तहको भुमिका थप सक्य वनाउनु पर्ने महसुस गरी विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने थालनी गरेको हो ।

योजना तयार गर्ने कममा सहयोग पुर्याउने स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरु, राजनितीक दल, स्थानीय सरकार, सरोकारवाला संघसंस्थाहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु साथै योजना तयार गर्न आर्थिक, प्राविधिक सहयोग पुर्याउने मर्सिकोर नेपाल, सहयोगी संस्था KIDARC जुम्लाको योगदान प्रति स्मरण गर्दछु । विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणका लागि सहजीकरणको भुमिका निर्वाह गर्ने लक्ष्य ट्रेनिंग एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा. लि., धनगढी कैलाली लाई पनि धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्तमा यस योजनाले विपदको समयमा गरिने प्रभावकारी समन्वयात्मक प्रतिकार्यलाई सहज र योजनावद्ध गर्न मदत गर्नेछ, भन्ने विश्वास लिएको छु ।

धन्यवाद ।

नन्द प्रसाद चौलागाईं
अध्यक्ष
गाउँ कार्यपालिका

विषय सूचि

खण्ड एक : पृष्ठभूमि	१
१.१ तातोपानी गाँउपालिकाको परिचय	१
१.२ योजनाको पृष्ठभूमि	८
१.३ योजनाको उद्देश्य	८
खण्ड दुई : विपद् जोखिमको अवस्था	१०
२.१ विगतका विपद्हरूको विश्लेषण	१०
२.२ कानूनी, नीतिगत तथा संस्थागत व्यवस्था	११
२.३ प्रमुख प्रकोपहरू र प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरू	१२
२.४ सम्भाव्य विपद्को आँकलन तथा जोखिम विश्लेषण	१३
२.५ पूर्वसूचना प्रणाली र आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्रको विवरण	१७
२.६ गाँउपालिकाको बर्षा तथा तापक्रमको विश्लेषण	१९
खण्ड तीन : विषयगत क्षेत्रहरू र विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना	२३
३.१ विषयगत क्षेत्र, नेतृत्व निकाय र सह नेतृत्व संस्थाहरूको विवरण	२३
३.२ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	२७
३.३ खानेपानी, सरसफाई र स्वास्थ्य प्रबद्धन क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	३३
३.४ सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	३८
३.५ खोज तथा उद्धार क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	४३
३.६ सिघ्र पूनर्लाभ क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	४६
३.७ खाद्य तथा कृषिक्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	५१
खण्ड चार : आवश्यकताको लेखाजोखा	५६
४.१ विषयगतक्षेत्र अन्तर्गत उपलब्ध स्रोत साधनहरू	५६
४.२ आर्थिक स्रोत र उपलब्ध हुने विधि र संयन्त्र	५६
खण्ड पाँच : समन्वय र सहकार्य तथा समावेशीकरण	५७
५.१ विभिन्न निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य	५७
५.२ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण	५७
खण्ड छ : अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना	५९

६.१ लक्ष्य र सूचकहरू	५९
६.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संयन्त्र	६०
६.३ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजना	६०
६.४ क्षमता विकास.....	६१
६.५ पुनरावलोकन र पृष्ठपोषण.....	६२
सन्दर्भ सामग्रीहरू.....	६३
अनुसूचीहरू	६४
अनुसूचि १: स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समितिको नामावली तथा सम्पर्क विवरण	६४
अनुसूचि २ : वडा अध्यक्षहरूको सम्पर्क विवरण	६५
अनुसूचि ३ : सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिको नामावली तथा सम्पर्क विवरण	६५
अनुसूचि ४ : समुदाय स्तरीय विपद् व्यवस्थापन कार्यदलहरूको विवरण.....	७१
अनुसूचि ५ : विपद् व्यवस्थापनको लागि उपलब्ध श्रोत साधनहरूको विवरण	७६
अनुसूचि ६ : समुदाय स्तरमा भएका स्रोत साधनहरू.....	७७
अनुसूचि ७ : CADRE तालिम लिएका सहभागिको विवरण	७७
अनुसूचि ८ : प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फारम	७८

तालिका सूचि

तालिका १. गाउँपालिकाको वडागत क्षेत्रफल	२
तालिका २. भू उपयोगको अवस्था.....	३
तालिका ३. विकासका सम्भावनाहरू.....	४
तालिका ४. विपद्हरूको विश्लेषण.....	१०
तालिका ५. सन्दर्भ सामग्रीहरूको समीक्षा	११
तालिका ६. प्रकोप स्तरीकरण.....	१३
तालिका ७. प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानिय आपत्कालिन कोषको विवरण	१३
तालिका ८. सम्भाव्य प्रकोपको आँकलन तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्रको नक्सांकन.....	१४
तालिका ९. कर्णाली नदी अन्तर्गतका स्वचालित वर्षा मापन केन्द्रहरू.....	१८
तालिका १०. वर्षा तथा जलवायु सुचनाका लागि सम्वन्धित मापन केन्द्रहरूको विवरण	१८
तालिका ११. प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानिय आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्रहरू र सम्पर्क विवरण.....	१९
तालिका १२. विषयगत क्षेत्र, नेतृत्व निकाय र सह नेतृत्व संस्थाहरूको विवरण	२३
तालिका १३. स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यहरूको योजना.....	२८
तालिका १४. स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको आपत्कालिन प्रतिकार्य योजना.....	२९
तालिका १५. खानेपानी, सरसफाई र स्वास्थ्य प्रबद्धर्न क्षेत्रको पूर्वतयारी योजना	३४
तालिका १६. खानेपानी, सरसफाई र स्वास्थ्य प्रबद्धर्न क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना.....	३६
तालिका १७. सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण क्षेत्रको प्राथमिकता प्राप्त सामान्य पूर्वतयारी योजना	३९

तालिका १८. सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्य योजना	४१
तालिका १९. खोज तथा उद्धार क्षेत्रको पूर्वतयारी योजना.....	४३
तालिका २०. खोज तथा उद्धार क्षेत्रका प्रतिकार्य योजना.....	४५
तालिका २१. सिम्र पूनर्लाभ क्षेत्रको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी योजना.....	४७
तालिका २२. सिम्र पूनर्लाभ क्षेत्रको प्राथमिकता प्राप्त प्रतिकार्य योजना.....	४८
तालिका २३. खाद्य तथा कृषिक्षेत्रको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी योजना.....	५१
तालिका २४. खाद्य तथा कृषिक्षेत्रको प्राथमिकता प्राप्त आपत्कालिन प्रतिकार्य योजना	५३
तालिका २५. कार्ययोजनाका लक्ष्य प्राप्तिको लागि प्रमुख सुचक, सुचकहरुको अहिलेको आधार रेखा र लक्ष्य.....	५९
तालिका २६. अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाईको लागि सुचनाहरु संकलन खाका.....	६०
तालिका २७. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजनाको खाका.....	६१
तालिका २८. विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनको क्षमता विकास योजना.....	६१

चित्र सूचि

चित्र १. गाउँपालिकाको अवस्थिति नक्सा	२
चित्र २. विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनको संरचनागत/शुसासन सम्यन्त्र	१२
चित्र ३. कर्णाली प्रदेशका वर्षा तथा मौसम मापन केन्द्र.....	१९
चित्र ४. गाउँपालिकाको मासिक औषत तापक्रम.....	२०
चित्र ५. गाउँपालिकाको सन् १९८९ देखि २०१९ सम्मको वार्षिक औषत तापक्रम.....	२१
चित्र ६. गाउँपालिकाको सन् १९८९ देखि २०१९ सम्मको मौसमी औषत तापक्रम.....	२१
चित्र ७. गाउँपालिकाको सन् १९८९ देखि सन् २०१९ सम्मको वार्षिक वर्षाको ढाँचा	२१
चित्र ८. गाउँपालिकाको सन् १९८९ देखि सन् २०१९ सम्म मौषमि वर्षात हुने ढाँचा	२२

खण्ड एक : पृष्ठभूमि

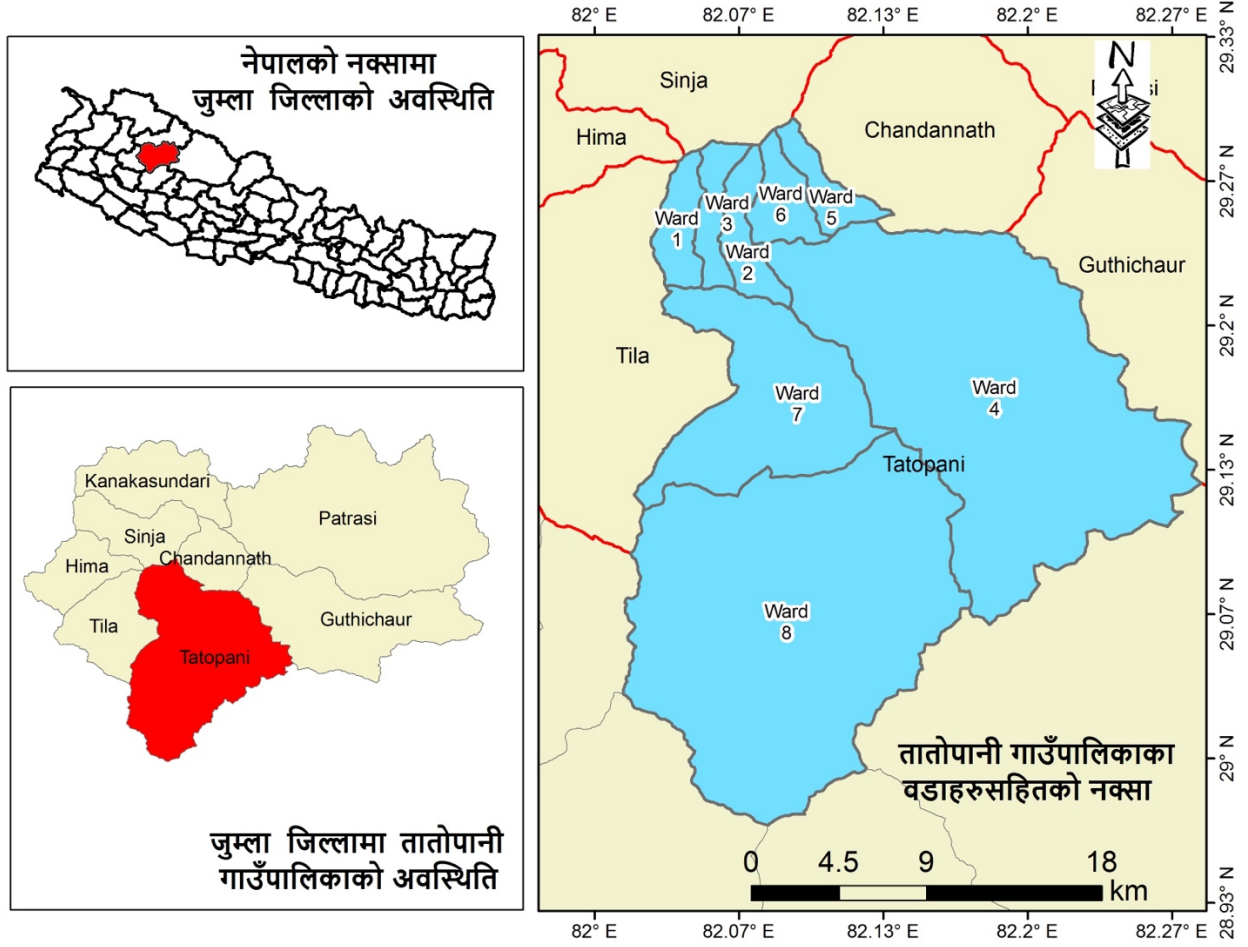
१.१ तातोपानी गाउँपालिकाको परिचय

कर्णाली प्रदेश अन्तर्गत जुम्ला जिल्लाका ८ वटा स्थानीय तहमध्ये तातोपानी गाउँपालिका एक हो । साविकका लाम्रा, हाँकु, तातापोनी र ताम्ती गाउँ विकास समितिलाई मिलाएर तातोपानी गाउँपालिका बनाइएको छ । यो गाउँपालिका सर्वप्रथम वलिराजाको राजधानी रहेको क्षेत्र हो । दक्षिण भारत र उत्तर तिब्बत सम्म व्यापारी मार्गको विचमा परापूर्वकालमा सुन्दरगाउँमा काँचो सुनलाई पाकोसुन बनाउने उद्योग रहेको किंवदन्ती छ । वलिराजाले बनाएको सुन्दरगाउँ मन्दिर क्षेत्रको तल माथिको देवदियारको सुन्दर बगैँचा, हिमाली जिल्लामा फल्ने कालि मार्सी धान, लाखु ज्यूलाको गुरु फोक्टामा लछालकृति पैकला द्वारा गरिएको कालि मार्सि धानको सफल परिक्षण, गोठीथाप्लामा भग्नावस अवस्थामा रहेको लछालकृतितै पैकेलाको दरवार, लगभग तीन हजार वर्ष पुराना ढडुया भरुन्या भन्ने मान्छेले लगाएका लाम्राका बानिया दियार, ऐतिहासिक बुदबुदी धाम, जिल्लाको सबै भन्दा ठुलो ताल जुन २४ सै घण्टामा रङ्ग फेर्ने विशेषता भएको गिडि दह, निरन्तर न्यानो वाफ सहित वगिरहने तातोपानीको मुहान, धानको विउ राख्ने वेला मुल फुटनेधान काटिसके सुक्ने धुरमुल जनसर्प पाटन क्षेत्रमा भएका २४ वटा ताल, विभिन्न किसिमका जडिवुटि, फराकिलो उच्च समस्थर जमिन निरन्तर वगिरहने तिला नदी, गिडिखोला नदी, भेरीखोला नदी, यस गाउँपालिकाका प्राकृतिक सम्पती हुन । परपूर्वकालमा तालको रुपमा रहेको लामी रहबाट लाम्रा ज्युलो र काली रहको तालबाट को पानी फुटे पछि वनेको फराकिलो उब्जाउ मैदानी भूभागको लाखु ज्यूलो यहाँका जनताको अन्नदाता जमिन हो । धार्मिक रुपमा सुन्दरगाउँ मष्टो, वाविरा मष्टोको मुल केन्द्र हो भने शिखरको चुचुरोमा अवस्थित भूरिचुला माई धान फल्ने फोक्टो मा रहेकी कालीका माई विभिन्न मष्टो परम्परामा रहेका मष्टो देवता शैलेश्वर महादेव बुधवुधी मठमन्दिर हरु यस गाउँपालिकाका धार्मिक नीधिहरु हुन् ।

भौगोलिक अवस्थिति

तातोपानी गाउँपालिका २८ डिग्री ५८ मिनेट ९ सेकेण्ड देखि २९ डिग्री १७ मिनेट ४५ सेकेण्ड उत्तरी अक्षांश र ८२ डिग्री ० मिनेट ४७ सेकेण्ड देखि ८२ डिग्री १६ मिनेट ४८ सेकेण्ड पुर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ । समुन्द्री सतहको करिब २५०० मिटर सम्मको उचाईमा रहेको यस गाउँपालिका जुम्ला जिल्लाको जिल्ला सदरमुकाम खलगां देखि करीब १० किमीको दुरीमा दक्षिण पश्चिम भागमा रहेको छ । यस गाउँपालिकाको पूर्वमा गुठीचौर गाउँपालिका पश्चिममा तिला गाउँपालिका र कालिकोट जिल्ला र दक्षिणमा जाजरकोट जिल्ला र उत्तरमा सिंजा गाउँपालिका र चन्दननाथ नगरपालिकासँग सिमाना जोडिएको छ । यस गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल ५२५.५७ वर्ग किमी रहेको छ । यस गाउँपालिकाको वडागत क्षेत्रफल विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

चित्र १. गाउँपालिकाको अवस्थिति नक्सा

तालिका १. गाउँपालिकाको वडागत क्षेत्रफल

वडा नं.	समावेश साविक गाविस	क्षेत्रफल (बर्ग किमिमा)	प्रतिशत	कैफियत
१	तातोपानी वडा नं. १-३	११.१	२.११	
२	तातोपानी वडा नं. ४-६	१२.३४	२.३५	
३	तातोपानी वडा नं ७-९	९.६१	१.८३	
४	हाँकु वडा नं. १-९	१९९.६९	३७.९९	
५	लाम्रा वडा नं. १-५	९.६१	१.८३	
६	लाम्रा वडा नं. ६-९	११.६५	२.२२	
७	ताम्ती १-५	६६.३९	१२.६३	
८	ताम्ती ६-९	२०५.१९	३९.०४	
जम्मा		५२५.५७	१००	

ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण

तातोपानी गाउँपालिका ऐतिहासिक, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक रूपले महत्वपूर्ण क्षेत्र हो । नामाकरण सन्दर्भमा गाउँपालिकाको नामाकरण हालको वडा नं. २ रहेको तातोपानी मुलको नाम बाट भएको देखिन्छ । स्वास्थ्यका दृष्टिले टाढा टाढा सम्म महत्व फैलिएको यस तातोपानीको स्नानले छालाजन्य लगाउत नसा, वात, ग्यास्टीक जस्ता रोग निको हुने विश्वास रहेको छ ।

राजनीतिक अवस्थिति

तातोपानी गाउँपालिका कर्णाली प्रदेश अन्तरगत जुम्ला जिल्लामा अवस्थित रहेको छ । यस गाउँपालिकामा ८ वडाहरू रहेका छन् । जुम्ला जिल्लामा विद्यमान १ नगरपालिका र ७ गाउँपालिका गरि ८ स्थानीय तह मध्ये यो गाउँपालिका एक हो । गाउँपालिकाको केन्द्र साविक तातोपानी गाविसको कार्यालय रहेको स्थानमा रहेको छ ।

धरातलीय अवस्था

उच्च पहाडी तथा हिमाली जिल्ला अन्तरगत रहेको यस क्षेत्रमा धरातलिय स्वरूपका हिसाबले हिमाली तथा उच्च पहाडी क्षेत्रको अधिकांश जमिनको बनौट भिरालो प्रकृतिको छ भने नदि तटिय क्षेत्र लागायतका अन्य क्षेत्रमा पनि समथर जमिन पनि रहेको छ । उच्च पहाडी श्रृंखलाले बनेको यस गाउँपालिकामा कडा खालको चट्टानी भुभाग, भीरपाखा तथा वसोवास योग्य क्षेत्र सहितको विविधतायुक्त धरातलिय अवस्थिति रहेको छ । यस क्षेत्रमा मुख्यतया तातोपानी, लाम्रा, हाँकु जस्ता स्थानमा गरि करिब १२ प्रतिशत समथर भुभाग रहेको छ र कडा खालको चट्टान र भिर रहेको यो स्थानमा चरणका लागि पाटन क्षेत्र समेत रहेको छ ।

प्राकृतिक सम्पदा

तातोपानी गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रको करीब ३६.८८ प्रतिशत जंगल र ११.८८ प्रतिशत बुट्यान गरि कूल ४८ प्रतिशत वनक्षेत्र र ३६.८८ प्रतिशत खेती गरिएको जमिन रहेको छ । गाउँपालिकालाई मुलप्रवाह क्षेत्र बनाएर अविरल बगिरहने तिला नदि, भेरी खोला, गिडी गाड लगायतका सहायक नदि तथा खोलाहरू यहाँको मुख्य प्राकृतिक सम्पदाहरू हुन् । सिंचाइको मुख्य श्रोतको रूपमा रहेको तिला नदि, गिडी खोला, भेरी खोला लगायत खोलाबाट यस क्षेत्रको तल्लो वेसी क्षेत्रको जमिनमा सिंचाइ सेवा उपलब्ध रहेको छ । जैविक विवधताका हिसावले उच्च पर्वतिय चिसो हावापानीमा पाइने जीव तथा वनस्पतिहरूमा यासाँगुम्बा, गुच्ची च्याउ, कस्तुरी, रेड पाण्डा मुख्य रूपमा रहेका छन् यसका पहाडको माथिल्लो भागका अधिकांस स्थानमा वन तथा खर्कहरू रहेका छन् । गिडिदह ताल, जोगीनी ताल र विष्टस्यु तालहरू रहेको यस गाउँपालिकाको उत्तरमा देखिने रमणिय हिमाली श्रृंखलाहरूले यहाँको सुन्दरता बढाएको छ । बालुवा लगायतका खनिजहरू यस क्षेत्रमा पाइन्छ । भूमिको प्रकार अनुसार भूक्षेत्रको अवस्था सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २. भू उपयोगको अवस्था

क्र.सं.	भू उपयोग	क्षेत्रफल (बर्ग किमि)	प्रतिशत
१	खाली जमिन	०.०४	०.०१
२	खेति गरिएको जमिन	१९३.८२	३६.८८

क्र.सं.	भू उपयोग	क्षेत्रफल (बर्ग किमि)	प्रतिशत
३	भिर पहरा	०.०२	०.००
४	जंगल	२१७.२६	४१.३४
५	चरण क्षेत्र	४८.८०	९.२९
६	ताल तलैया	०.०१	०.००
७	बगर	१.९३	०.३७
८	बुट्यान क्षेत्र	६२.४२	११.८८
९	पानीले ढाकेको क्षेत्र	१.२६	०.२४
जम्मा		५२५.५६	१००

साँस्कृतिक उत्कृष्टता

ऐतिहासिक रुपमा सिंजा क्षेत्रको साँस्कृतिक विशेषता बोकेको यस क्षेत्रमा खस सभ्यता तथा हिन्दु साँस्कृतिको अनुपम संगम रहेको छ । क्षेत्री, ब्राह्मण, दलित जातीको मिश्रीत बसोवास रहेको यस गाउँपालिकामा मुख्य कामकाजी भाषा नेपाली भएता पनि स्थानीय मौलिक जुम्ली भाषा बोलीचालीमा रहेको पाइन्छ । धार्मिक रुपमा हिन्दु धर्मालम्बीहरुको उच्च बाहुल्यता रहेको यो क्षेत्रमा मनाइले गाइजात्रा, रोपाइ जात्रा तथा चाडपर्वहरुमा कृष्णाष्टमी, तिज, जनैपुर्णिमा, दशैं, तिहार, माघे सक्रान्ती, चैते दशैं आदि प्रमुख रहेका छन् । धार्मिक तथा भाषीक रुपमा करिव एकरुपता रहेको यो क्षेत्रमा चाडपर्वका समयमा गरिने विभिन्न क्रियाकलापहरुले यहाँको सामाजिक र साँस्कृतिक उत्कृष्टता झल्काउने गर्दछन् । भेषभुषाकारुपमा पुरुषहरुले मुख्य रुपमा दौरा, सुरवाल, टोपी तथा कोट र महिलाले गुन्यु चोली र पटुकी लगाउने गर्दछन् । यस गाउँपालिकामा रहेका इलिल्लुगाडी, बाबिरा, मष्टो भवानी जस्ता मन्दिर महत्वपूर्ण साँस्कृतिक सम्पदाहरु हुन् ।

विकासका सम्भावनाहरु

तातोपानी गाउँपालिका क्षेत्रे भित्र रहेको प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाहरु, आर्थिक अभ्यास र उपलब्ध मानविय पूँजी तथा पूर्वाधार लगायतको अवस्थालाई हेर्ने हो भने यस गाउँपालिकामा विकासका प्रशस्त सम्भावनाहरुको आँकलन गर्न सकिन्छ । गाउँ विकासका सम्भावनाहरुलाई देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३. विकासका सम्भावनाहरु

क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	सम्भावना
१	प्राकृतिक श्रोत तथा साधन	<ul style="list-style-type: none"> ठण्डा तथा उपोष्ण हावापानी र उच्च पहाडी क्षेत्रीय जैविक विविधता तिला नदि, भेरी खोला, गिडी गाड लगायतका बाह्रै महिना बहने नदि तथा खोला

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	सम्भावना
		<ul style="list-style-type: none"> ● पाटन तथा चरण क्षेत्र ● तातोपानी, लाम्ना, हाँकु लगायतका नदि तटिय समथर भूभाग ● इमिल्ल्यागाडी पाटन, ताम्ती, हाँकु जस्ता रमणीय क्षेत्र
२	आर्थिक	<ul style="list-style-type: none"> ● मार्सी धान, सिमि, कोदो जस्ता अर्गानीक उत्पादन ● व्यवसायीक अर्गानीक स्याउका लागि प्रसिद्ध ● पशुपालनको अभ्यास ● वित्तिय सुविधा सहज ● ताम्ती, हाँकु तथा तातोपानी लगायतका क्षेत्रमा स्थानीय बजार ● तातोपानी पर्यटकीय क्षेत्र
३	सामाजिक	<ul style="list-style-type: none"> ● उमावि सम्मको शैक्षिक संस्था सम्मको पहुँच ● कर्णाली स्वास्थ्य प्रतिष्ठान लगायत स्वास्थ्य चौकी, केन्द्र लगायतका स्वास्थ्य सुविधा ● पूर्ण सरसफाईका अभ्यास ● धारामा आधारित खानेपानी सुविधा विस्तार
४	भौतिक पूर्वाधार	<ul style="list-style-type: none"> ● कर्णाली राजमार्गको करिब १३ किमि क्षेत्र रहेका ● आवश्यकता अनुसारका पुल तथा साँधुको निर्माण ● राजमार्गबाट बाटो विस्तारको पहल ● उर्जाको रुपमा विद्युत तथा सोलारको उपयोग
५	सुशासन तथा संस्थागत	<ul style="list-style-type: none"> ● गाउँकार्यपालिका, विषयगत शाखा, समितिको गठन र सञ्चालन ● गैसको विकास कार्यमा संलग्नता

ग्राहस्थ उत्पादन, मानव विकास सूचकांक र गरिवी

नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन २०१४ तथा गरिवीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८ मा जुम्ला जिल्लाको सन्दर्भमा औलाइएका तथ्यहरुलाई तातोपानी गाउँपालिकाका हकमा पनि सामान्यीकरण गरिएको छ। नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन, २०१४ अनुसार जुम्ला जिल्ला मानव विकास सूचकांकका दृष्टिकोणले ७५ जिल्लाहरु मध्ये ६१ औं स्थानमा पर्दछ। यस जिल्लाको मानव विकास सूचकांकको मान ०.४०९ रहेको छ। जसअनुसार औषत आयु ६३.१४ वर्ष तथा प्रतिव्यक्ति आमदानी १००७ अमेरिकी डलर

रहेको छ । राष्ट्रिय योजना आयोगको गरिबीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८ अनुसार यस क्षेत्रमा ४९.० प्रतिशत गरिव रहेको देखिन्छ ।

जनसंख्याको अवस्था

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को प्रारम्भिक नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकाको कूल परिवार संख्या र जनसंख्या क्रमशः ३३२१ र १५७२१ रहेको छ । जस अन्तर्गत पुरुषको संख्या ७७२८ र महिलाको संख्या ७९९३ रहेको छ ।

अपांगताको आधारमा जनसंख्या

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न खालका अपांगता भएका कूल ५३८ व्यक्तिहरु मध्ये सबैभन्दा उच्च शारिरिक अपांगता भएकाहरुको संख्या १६६ रहेको छ भने १ जनामा मनोसामाजिक अपांगता रहेको देखिन्छ ।

हावापानी

अग्ला लेकहरु देखि नदी किनारका होंचा वेशीहरुसम्म रहेको यस क्षेत्रको भौगोलिक विविधता भएता पनि सामान्यतया यहां हावापानी एकै प्रकारको छ । उच्च लेकाली भु भागमा अति जाडो हुन्छ भने मध्य पहाडी भागमा गर्मी मौसममा केही न्यानो र हिउदमा बढी जाडो हुने गर्दछ । नदी किनारका वेशीहरुमा गर्मीमा धेरै गर्मी र हिउदमा पनि जाडो हुन्छ । यस क्षेत्रको औसत अधिकतम तापक्रम ३० डीग्री सेल्सियस र न्यूनतम १२ डीग्री सेल्सियस छ । सबभन्दा धेरै जाडो हुने महिनाहरु मंसिर, पौष, माघ हुन् भने जेष्ठ, अषाढ सबभन्दा गर्मी हुने महिनाहरु हुन् । हिमपात अधिकतम ४६.६ से.मी. (०५४/०५५) र २.७ से. मी. ०५५/५६) मा भएको जुम्ला जलवायु केन्द्रको रेकर्डमा पाईन्छ । अन्य क्षेत्रहरुको दाँजोमा यस क्षेत्रमा वर्षा कम हुने गर्दछ । दक्षिण तर्फ रहेका अग्ला लेकहरुले गर्दा पूर्वबाट आउने मनसुनी हावा छेकिने हुँदा पानी कम पर्छ । वर्षभरीमा सबभन्दा बढि पानी आषाढ र श्रावण महिनामा पर्दछ । मंसिर पौष महिनामा प्रायः सुख्खा हुन्छ । वार्षिक न्यूनतम औषत वर्षा ६६६.६ मि.मि. छ भने अधिकतम औषत ८५१.८ मि.मि. छ ।

नदिनाला र तालहरु

यस क्षेत्रका मुख्य नदि तिला नदी गिडिखोला, नदी भेरीखोला, नदी र हाँकू मा पर्ने गिडिदह, जोगेनी दह, पालेदह हुडके दह हुन । यी नदीहरुका किनारमा मलिला माटोले बनेका उर्वरा भूमिहरु अन्नबालिको लागि अति महत्वपूर्ण क्षेत्र मानिन्छन् । तिला नदी यहाँको सबै भन्दा लामो एवं महत्वपूर्ण नदी हो । यस नदीको दायाँ बायाँ रहेका जमिन बढि उर्वरा भएकाले प्राचीनकाल देखि नै यसको किनारमा धेरै बस्तिहरु रहेका छन् । सिंचाइ तथा पानी घट्टहरु चलाउन यस नदिको अत्याधिक प्रयोग भएको छ ।

प्राकृतिक वनस्पति

प्राकृतिक सम्पदाको दृष्टिकोणले यस क्षेत्रलाई सम्पन्न क्षेत्र मान्न सकिन्छ । भौगोलिक बनावट एवं जलवायुको विविधताले गर्दा यहाँ विभिन्न किसिमका वनस्पतिहरु पाइन्छन् । यहाँको उच्चलेकाली भूभागहरुमा १२ हजार फिट भन्दा माथि ज्यादा हिउँ पर्ने र तापक्रम अति कम हुने भएकाले अग्ला रुखहरु हुर्कन सक्तैनन् । यस भू भागमा झाडी र वुट्टयानहरु मात्र पाइन्छन् । यहाँ पाइने जडिवटि हरुमा यासाँगुम्वा पाँचआँले, भूल्ते, जटामसि, कटुकि, पदमचाल आदी मुख्य छन् । पतभुड तथा

कोणधारी वनले ढाकेको यस क्षेत्रमा विशेषगरी सल्ला, धुपि, लौठो, गुराँस, खसू, ओखर आदी रुखहरु पाइन्छन् । यहाँ भौगोलिक क्षेत्र अनुसार विभिन्न किसिमका पशु पंक्षीहरु पाइन्छन् । यहाँ पाइने मुख्य जनावरहरुमा कस्तुरी, भारल, घोरल, चितूवा भालू, वदेल, ब्वासो आदी छन् ।

धार्मिक एव पर्यटकीय स्थलहरु

तातोपानी गाउँपालिकामा तातोपानी धारा, गीडी दह, पानसय पाटनका २४ वटा तालहरु, वाविरा मष्ट, सुन्दरगाँउ मष्टो, कवा मष्टो, लाम्राका बानिया देवदियार रुख, लछालकृती पैकेलो धुरमुल रुख, भूरिचूला माई भगवतिको मान्दिर, लछालकृती पैकेलाको दरवार, ऐतिहासिक सुन्दरगाँउको वलिराजको वगैचा, गूरुफोक्टो, बुदबुदी धाम आदि पर्दछन् ।

जातजातीहरु

यस क्षेत्रमा रहेका जातजातीहरुमा क्षेत्रहरुको बाहुल्य रहेको छ भने बाहुन, ठकुरी, क्षेत्री, दलित आदी जातजातीका मानिसहरु वसोवास गर्दछन् । यहाँ पाइने बाहुन जातिको थरहरुमा न्यौपाने, आचार्य, उपाध्याय, जैसी, चौलागाँई, अधिकारी, गौतम, भट्टराई, पाण्डे, खत्री आदी प्रमुख छन् । ठकुरीहरुको थरहरुमा शाही, बम, आदी लेख्ने गर्दछन् । क्षेत्रीको थरहरुमा रोकाय, खड्का, रावत, बुढा, थापा, कार्कि, डाँगी, विष्ट, धरला, कठायत, आदी प्रमुख छन् ।

भाषाभाषी

यहाँ बोलिने प्रमुख खस नेपाली भाषा राष्ट्रभाषा नेपाली नै हो । तर यहाँ बोलिने नेपाली भाषा र देशको अन्य पूर्वी तथा मध्येभाग तिर बोलिने नेपाली भाषामा फरक छ । यो जिल्ला नेपाली भाषाको उद्गम स्थल नै भएकाले यहाँ बोलिने भाषामा पृथ्वी नारायण शाहकालिन भाषा जस्तो भर्रो स्थानीय ठेट नेपाली शब्दहरुको प्रयोग हुन्छ, तर जाति अनुसार आ आफ्नो समुदायहरुमा स्थानीय जातीय भाषा पनि बोल्ने गरिन्छ ।

भेषभूषा

जिल्ला सदरमुकाम वरिपरि वस्ने केही कर्मचारीहरु वाहेक यहाँका आम जनता परम्परागत भेष भूषामा नै रहेका छन् । केटाहरुलाई भोटो, काँठो र केटीहरुलाई तलसम्मको लामो भोटो लगाई दिने चलन छ । महिलाहरुले विवाह हुनु अगाडि घाँग्रो फरिया चोली पछ्यौरा लगाउँछन् र विवाह भएपछि गुन्यू चोली, फरिया लगाउँदछन् । पुरुषहरुले दौरा, सुरुवाल, कोट, टोपी लगाउने चलन छ । गहनाहरुमा महिलाहरुले चाँदीका बाला, चाँदीका पैसाको माला, दोलडी, कल्ली, तिलहरी, फुली, वुलाकी, वीच, एक गोढे, चुरापोते लगाउँदछन् । बुढापाका पुरुषहरुले पनि कानमा गहना र हातमा चाँदीको बाला लगाउने गर्दछन् । यहाँको परम्परागत भेषभूषामा महिलाहरुले स्थानीय स्तरमा हातद्वारा बुनेको कपडा लगाउने गरेको पाइन्छ । आजभोली पश्चिमेली भेषभूषा तिर रहन सहन वढेको पाईन्छ ।

धार्मिक परम्परा

यहाँका बहुसंख्यक जनताहरु हिन्दू एवम मष्टो धर्म मान्दछन् । यहाँ बहुसंख्यक जनताले मान्दै आएका हिन्दू धर्म अन्तरगतको धार्मिक परम्पराहरु देशका अन्य भागको हिन्दु परम्परा भन्दा फरक छ । यहाँको धार्मिक विश्वास र उपासनाका तरिकाहरु अन्यत्र भन्दा फरक छ । यहाँ देव देवीहरुलाई बाह्र भाइ मस्टो र नौ दुर्गा भवानीको रुपमा मान्ने धार्मिक परम्परा छ । मस्टोलाई नै यहाँ महत्वपूर्ण देवीशक्तिको रुपमा मानिन्छ । धार्मिक परम्परा अनुसार यहाँ कुल पूँजालाई महत्व दिईन्छ । यहाँ मनाइने

चाडपर्वहरुमा मुख्यतया श्रावण पूर्णीमा, कार्तिक पूर्णीमा, माघ र बैसाख पूर्णीमा आदी हुन् । यी पूर्णिमाहरुमा मस्टोहरुको पूजा आज धुमधामका साथ गरिन्छ र यी चाडहरुमा धामी पतुर्ने, पैठ (मेला) लाग्दछ । यसका साथै कृष्णजन्माष्टमी, जात्रा, तीज, बडा दशैं, चैते दशैं, तिहार, आदी चाडहरु पनि मान्ने गर्दछन् । परम्परागत रूपमा मनाइदै आएको पुषे भैलो पाँच दिन सम्म खेल्ने गरिन्छ । यी पर्व तथा चाडबाडहरु धार्मिक दृष्टिले महत्वपूर्ण मानिन्छन् ।

१.२ योजनाको पृष्ठभूमि

विपद्को जोखिममा रहेका समुदायहरु सामाजिक, आर्थिक तथा साङ्गठनिक रूपमा कमजोर हुन्छन् । खाद्य असुरक्षा, शौचालय, स्वास्थ्य तथा सरसफाइका सुविधाहरुको सिमितता, प्राकृतिक विपद्का कारण सुरक्षित बासस्थानको सही पहिचान तथा उपयुक्त व्यवस्थापन गर्न नसक्नु आदि विपद् प्रभावित समुदायहरुले सामना गर्ने मुख्य समस्याहरु हुन् । परिणाम स्वरूप प्राकृतिक तथा मानवजन्य विपद्हरु संग समुदायको सामना गर्ने क्षमता निकै कमजोर हुन्छ । यस्ता समस्याहरुलाई सम्बोधन गर्न समुदायलाई सशक्तीकरण गर्ने, विपद्को समयमा मानवीय सेवा प्रदायक निकायहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने र प्रभावकारी समन्वयको संयन्त्र बनाउनु अत्यन्त जरुरी छ । तातोपानी गाउँपालिकामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य क्षेत्रमा काम गर्ने विभिन्न सरोकारवालाहरु बीच समन्वय गर्ने र क्षमता अभिवृद्धिका लागि मार्ग निर्देश गर्ने र प्रभावकारी समन्वयात्मक प्रतिकार्यमा सघाउ पुर्याउन महत्वपूर्ण साधनको रूपमा यो योजना रहनेछ ।

विपद्को अवस्थामा प्रभावकारी मानवीय सहयोग तथा सम्भावित विपद्को जोखिम कम गर्न तथा विपद्को अवस्थामा आइपर्ने समस्याहरुलाई समाधान गर्नका लागि विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना आवश्यक पर्दछ । विशेष गरी मानवीय सहयोगको प्रत्याभुति गराउन, विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा समुदायलाई सहयोग गर्न, प्रतिकार्यमा समान पहुच पुरयाउन, सामाजिक, सांस्कृतिक मर्यादा कायम राख्न, खानेपानी तथा सरसफाई एवं स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गर्न यस योजनाले मार्गनिर्देश गर्दछ । त्यसका साथै श्रोतको सहि पहिचान तथा परिचालन गर्न जवाफदेही र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास गराउन पनि यस योजनाले सहयोग गर्दछ ।

यसै आवश्यकतालाई महशुस गर्दै यस गाउँपालिकाले विपद्बाट हुने क्षतिलाई कम गर्न तथा विपद्को बेला प्रभावकारी समन्वयात्मक प्रतिकार्यमा योगदान गर्नका निमित्त मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित तथा प्रभाकारी बनाउन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य दस्तावेजका रूपमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९ तयार गरेको हो ।

१.३ योजनाको उद्देश्य

गाउँपालिका स्तरिय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मूख्य उद्देश्य गाउँपालिका भित्रका संकटासन्न तथा जोखिम क्षेत्रहरुको पहिचान गर्ने साथै विषयगत र क्षेत्रगत कार्यलय तथा संघसस्थाहरुको क्षमता आँकलन गर्नु र आवश्यक पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई गाउँपालिकाको विपद्को क्षति न्यूनीकरण गर्नु रहेको छ । पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको विशिष्ट उद्देश्यहरु तल उल्लेख गरे बमोजिम रहेको छ ।

- गाउँपालिकाको संकटासन्नता र जोखिमको विश्लेषण र विपद् प्रतिकार्यका लागि विद्यमान क्षमताको पहिचान र आवश्यक क्षमता विकासको योजना तयार गर्ने ।

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

- विपद् जोखिम र क्षमताको विश्लेषणको आधारमा गाँउपालिकामा रहेका विषयतग क्षेत्रहरुको आ आफ्नो विपद् पूर्वतयारी, पूर्वानुमानमा आधारीत पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनाहरु तयार गर्ने ।
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि बजेट व्यवस्थापन तथा अनुगमन, मूल्याङ्कन र सिकाई योजना तयार गर्ने ।
- गाँउपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण तथा कार्यान्वयनमा सरोकारवाला निकायहरुसँगको समन्वय तथा सहकार्य साथै लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशिकरणलाई मूख्य प्राथमिकताको विषयको रुपमा समावेश गर्ने ।

२.२ कानूनी, नीतिगत तथा संस्थागत व्यवस्था

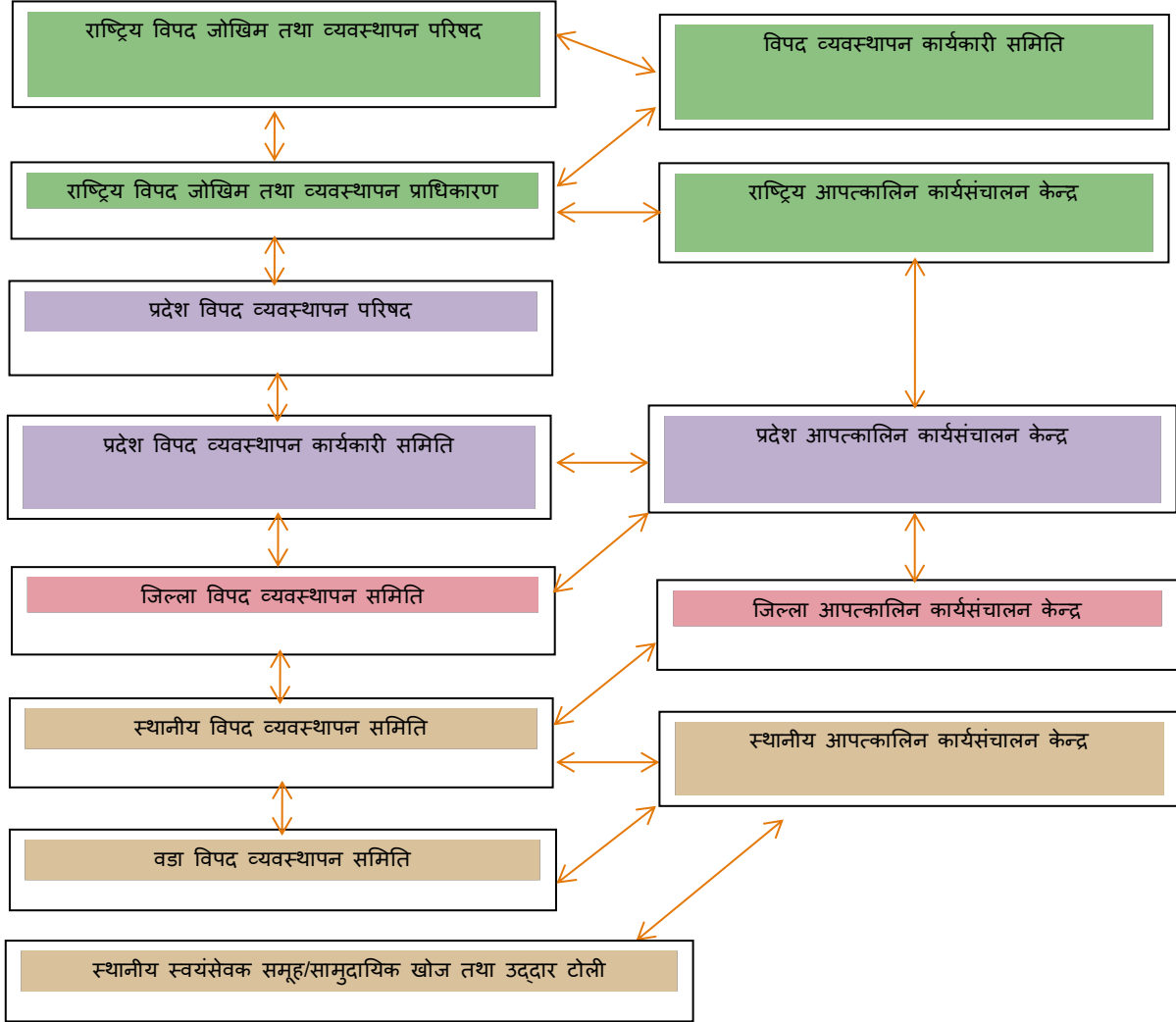
तातोपानी गाउँपालिका अर्न्तगत पालिका प्रमुखको नेतृत्वमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भै सक्रिय रहेको छ । स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले पालिका क्षेत्र भित्र समग्र विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि नेतृत्वदायी भुमिका खेल्नुका साथै सवै वडाहरुमा वडा स्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तयार भई कार्यान्वयन भईरहेको अवस्था छ, र विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय अनुकुलन कार्ययोजना समेत तयार भई कार्यान्वयनको अवस्था देखिएकोछ । यसका साथै स्थानीय स्तरमा रहेका सरकारी तथा गैरसरकारी संघ, संस्थाहरुको आपतकालिन अवस्थामा प्रतिकार्यका लागि क्षमता समेत पहिचान गरि स्थानीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने रहेको छ ।

यस पालिका अर्न्तगत सवै अध्यक्षको नेतृत्वमा वडा विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भई कृयाशील अवस्थामा रहेकोछ भने संकटासन्न समुदायहरुमा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएका छन् साथै यस पालिकाले विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७६ तयार भै कार्यान्वयन भईरहेकोछ ।

तालिका ५. सन्दर्भ सामग्रीहरुको समीक्षा

क.सं.	प्रतिवेदनको नाम	पुर्व असल अभ्यास	मुख्य सिकाई	सुझाव
१	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना २०७६	वृक्षारोपण, जैवीक तटबन्धन, तटबन्धन, आकस्मीक कोषको स्थापना, राहत वितरण, विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी वजेट विनियोजन, संकटासन्न क्षेत्रहरुको पहिचान ।	योजना तर्जुमा उप समिति र कार्यदल गठन तथा क्षमता अभिवृद्धि, वडा तथा नगर स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन, स्थानीय तह र समुदायमा क्षमता अभिवृद्धि गर्नु पर्ने देखिएकोछ ।	स्थानीय तहले विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना अनुरूप कार्यान्वयन तथा वजेट विनियोजन गर्नु पर्ने ।
२	विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७६	ऐन अनुसार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारहरु तोकी विपद् जोखिम न्यनीकरण सम्बन्धी क्रियाकलापहरु कार्यान्वयन । सुरक्षा निकाय परिचालन, स्वास्थ्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरु संचालन र एम्बुलेन्स तयारी अवस्थामा राख्ने ।	विपद् भैपरि आउने भएकाले आवश्यकता अनुसार संशोधन गर्दै कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।	

स्थानिय तह देखि केन्द्रिय तहसम्मको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य संयन्त्र

चित्र २. विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनको संरचनागत/शुसासन सम्यन्त्र

२.३ प्रमुख प्रकोपहरू र प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरू

तातोपानी गाँउपालिकाको विगतको विपद्को ईतिहासलाई दृष्टिगत गर्दा र वडा तथा समुदायसँग गरिएको प्रकोपहरूको जोडा स्तरिकरणको आधारमा गाउँपालिकामा प्रमुख प्रकोपको रुपमा क्रमशः पहिलो आगलागी, दोस्रो असिना, तेस्रो पहिरो, चौथो चट्याङ्ग, पाँचौ खडेरी, छैठौमा बाढी, सातौमा माहामारी र आठौँ स्थानमा जंगली जनावर आतंक रहेको देखिन्छ ।

गाँउपालिकाको विपद्को कारण भएको मृत्यू, आर्थिक क्षति, प्रभावित परिवार, प्रकोप घटना संख्या, घर तथा अन्य सम्पतीहरूको क्षतिको आधारमा प्रकोप स्तरिकरण तालिका तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६. प्रकोप स्तरीकरण

प्रकोप	आगलागी	असिना	पहिरो	चट्याङ्ग	खडेरी	बाढी	महामारी	जनावर आतंक	स्तरीकरण
आगलागी		आगलागी	आगलागी	आगलागी	खडेरी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	२
असिना			असिना	असिना	खडेरी	असिना	असिना	असिना	३
पहिरो				पहिरो	खडेरी	बाढी	पहिरो	पहिरो	५
चट्याङ्ग					खडेरी	बाढी	चट्याङ्ग	चट्याङ्ग	६
खडेरी						खडेरी	खडेरी	खडेरी	१
बाढी							बाढी	बाढी	४
महामारी								महामारी	७
जंगली जनावर आतंक									८
जम्मा	७	६	४	३	८	५	२	१	

नोट: नेपाल भूकम्पको उच्च जोखिममा रहेको मुलुक हुँदा प्रकोप स्तरीकरण गर्दा भूकम्पलाई तुलनामा राखिएको छैन । तर भूकम्प पहिलो नम्बरको प्रकोपको रूपमा प्राथमिकतामा राखी विपद् प्रतिकार्य योजना तयार गरीने छ ।

तालिका ७. प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानिय आपत्कालिन कोषको विवरण

क्र.सं.	प्रदेश तथा जिल्ला	रकम	कैफियत
१	कर्णाली प्रदेश	३,१४,०६,०००	
६.	जुम्ला	१८,००,०००	
३	तातोपानी स्थानिय विपद् व्यवस्थापन कोष	४५,००,०००	

स्रोत : आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश, तातोपानी गाउँपालिका

२.४ सम्भाव्य विपद्को आँकलन तथा जोखिम विश्लेषण

तातोपानी गाउँपालिका अर्न्तगत विगतका वर्षहरुमा विपद्ले क्षति पुर्याएको आधारमा पालिकामा खडेरी, आगलागी, बाढी, चट्याङ्ग, महामारी, रोगकिरा, असिना, पहिरो तथा हिमपहिरो जस्ता प्रकोपहरुले निम्त्याउने विपद्ले विशेष गरेर क्षति पुऱ्याउने गरेको देखिन्छ । खडेरीले गाँउपालिकाका सम्पूर्ण वडाहरुमा क्षति पुऱ्याउने गरेको छ तर वडा नं. ७ र ८ मा कम क्षति पुऱ्याएको देखिन्छ । आगलागिले वडा नं. २, ५ र ८ विशेष रूपमा प्रभावित भएको देखिन्छ । बाढीले वडा नं. ४, ६, ७ र ८ मा वढी प्रभाव पर्ने गरेको देखिन्छ भने चट्याङ्गले विशेष रूपमा वडा नं. ८, ४ र ७ वढी प्रभावित भएको विगतको क्षतिले देखाउछ । कोभिड तथा अन्य महामारीले सम्पूर्ण वडाहरु प्रभावित भएको

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

देखिन्छ भने रोगकिराले विशेष गरेर अन्नवाली धान, सिमि तथा खोर्सानीमा क्षति गरेको देखिन्छ । गाँउपालिकाको वडा नं ४ स्याउको पकेट क्षेत्र भएको सवैभन्दा वढी क्षति गरेको देखिन्छ । पहिरोले वडा नं. ५ र ८ वढी प्रभावित देखिन्छ । हिमपहिरोवाट गाँउपालिकाको वडा नं. ४ जयपुर, वडा नं. २ सुन्दरगाँउ, वडा नं. ३ लदाम वढी प्रभावित देखिन्छ भने वडा नं. १,२,७ र ८ पनि विशेष रुपमा प्रभावित हुने गरेको देखिन्छ । गाँउपालिका, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा अध्यक्षहरु, सुरक्षा निकाय, गैरसरकारी सस्थाहरुसँगको छलफल र विश्लेषणको आधारमा सम्भाव्य विपद् र त्यसले प्रभाव तथा जोखिमको विवरण तलको तालिकामा नक्साङ्कन गरिएको छ ।

तालिका ८. सम्भाव्य प्रकोपको आँकलन तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्रको नक्साँकन

क्र. सं.	प्रकोप	सम्भावित प्रकोप प्रभावित क्षेत्र तथा प्रभाव	
		प्रभावित हुनसक्ने टोल	प्रभावित परिवार संख्या/घरसंख्या
वडा नं. १			
१	असिना	राँका	३०० घरपरिवारको स्याउ मकै क्षति
		बाइराँका	१२० घरपरिवारको स्याउ मकै क्षति
२	हिमपहिरो	राँका	४० घरपरिवारको जमिन क्षति हुने तथा स्याउको वुझामा क्षति
३	नदिले जमिन कटान	राँका	२०० घरधुरी
		बाइराँका	८० घरधुरी
४	बाढी	राँका	१० घरधुरी
		बाइराँका	२० घरधुरी
५	खडेरीको समयमा आगलागि	राँका, बाइराँका	पाखो जग्गाका घाँस तथा जङ्गलको क्षति
वडा नं. २			
१	खडेरी	गोप्यडा, जर्मि र वावीरा	जर्मिका ७० घरका ५५० जना
२	बाढी	जर्मि, डागिवाडा र वाविरा	५० घरका ४३० जना
३	पैरो	जर्मि, डागिवाडा र वाविरा	२४० घरपरिवार
४	आगलागि	जर्मि, डागिवाडा र वाविरा	५०-६० घरपरिवार
५	चट्याङ्ग	अग्लाठाँउ जस्तै माईथाप्ला, भुरीचुल्ला	विशेषतः भेडापालक र अन्य कोहिपनि
वडा नं. ३			
१	खडेरी	लिताकोट	४०० परिवारका १५०० जना

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. सं.	प्रकोप	सम्भावित प्रकोप प्रभावित क्षेत्र तथा प्रभाव	
		प्रभावित हुनसक्ने टोल	प्रभावित परिवार संख्या/घरसंख्या
		लाछु	२० घरपरिवारका ८० जना
२	आगलागि	बाहुनवाडा, रातामाटा, कार्किवाडा	सम्पूर्ण क्षेत्रहरु
३	हिमपात	रातामाटा	१५ घरका ५० जना
		लाछु	२० घरका ८० जना
४	चट्याङ्ग	वडाका सम्पूर्ण क्षेत्र	वडाका सम्पूर्ण वासिन्दाहरु
वडा नं. ४			
१	आगलागि	नियापानी	२५ परिवार
		गिडीखोला	२० परिवार
		पथेनी, पाण्डेवाडा	१५ परिवार
		हाँकु दलितवाडा	१० परिवार
		हाँकु गाँउ	१६ परिवार
		गौतमवाडा	२० परिवार
२	बाढी	नियापानी	१२३ परिवार
		गिडीखोला	२०९ परिवार
		पथेनी, पाण्डेवाडा	६२ परिवार
		हाँकु दलितवाडा	६२ परिवार
		हाँकु गाँउ	९६ परिवार
		जैतपूर	४६ परिवार
		गौतमवाडा	७२ परिवार
३	पहिरो	नियापानी	४५ घर परिवार
		गिडिखोला	१६ घर परिवार
		पथेनी, पाण्डेवाडा	३६ घर परिवार
		हाँकु दलितवाडा	६२ घर परिवार
		जैतपूर	४६ घर परिवार
		गौतमवाडा	२० घर परिवार

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. सं.	प्रकोप	सम्भावित प्रकोप प्रभावित क्षेत्र तथा प्रभाव	
		प्रभावित हुनसक्ने टोल	प्रभावित परिवार संख्या/घरसंख्या
४	चट्याङ्ग	वडाका सम्पूर्ण क्षेत्रहरु	वडाका सम्पूर्ण घर परिवारहरु
वडा नं. ५			
१	आगलागि	लाम्रा	३५ परिवार
		श्रीनगर	३२ परिवार
		ऐरेनी	१५ परिवार
		वयलकाटिया	१५ परिवार
२	बाढी	लाम्रा	१४० परिवार
		श्रीनगर	१३० परिवार
		ऐरेनी	१० परिवार
३	पहिरो	लाम्रा	३५ परिवार
		श्रीनगर	३० परिवार
		ऐरेनी	१० परिवार
		वयलकाटिया	१५ परिवार
४	चट्याङ्ग	वडाका सम्पूर्ण क्षेत्रहरु	वडाका सम्पूर्ण घर परिवारहरु
वडा नं. ६			
१	बाढी/पहिरो	टापु जिउला, धौलापानी, हियाँखोला, राउतवाडा, खड्कावाडा, जेठिवाडा	५० घरधुरी
२	आगलागि	धौलापानी, हियाँखोला, राउतवाडा, खड्कावाडा, जेठिवाडो	एकिन गर्न कठिन
३	अशिना	टापु जिउला, धौलापानी, हियाँखोला, राउतवाडा, खड्कावाडा, जेठिवाडा	एकिन गर्न कठिन
४	खडेरी	टापु जिउला, धौलापानी, हियाँखोला, राउतवाडा, खड्कावाडा, जेठिवाडा	एकिन गर्न कठिन
५	चट्याङ्ग	हियाँखोला, दिाँलौरी, पुर्णखोली	एकिन गर्न कठिन

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. सं.	प्रकोप	सम्भावित प्रकोप प्रभावित क्षेत्र तथा प्रभाव	
		प्रभावित हुनसक्ने टोल	प्रभावित परिवार संख्या/घरसंख्या
वडा नं. ७			
१	आगलागि	सर्मि, सुर्कि, कयरकोट, ताम्ती, बारागाउँ, गाडाँपारी, पातारसाघुँ	१०० घरपरिवार
२	हिमपहिरो	सर्मि, सुर्कि, कयरकोट, ताम्ती, बारागाउँ, गाडाँपारी	१०० घरपरिवार
३	बाढी पहिरो	कयरकोट, लामावगर, सर्मी, पाथरसाँघु	१०० घरपरिवार
४	असिना	सर्मि, सुर्कि, कयरकोट, ताम्ती, बारागाउँ, गाडाँपारी	९०० घरपरिवार
५	चट्याङ्ग	बारागाउँ, ताम्ती, भुरीचुला, गाडाँपारी	१० घरपरिवार
६	खडेरी	सर्मि, सुर्कि, कयरकोट, ताम्ती, बारागाउँ	१०० घरपरिवार
वडा नं. ८			
१	आगलागि	टोप्ला, पारीबाडा, मुछालदेउ, बुढाबाडा, थलाले, रनगाउँ	१५० घरधुरी
२	हिमपहिरो	इमिल्चा, थलाले, बगाला, बंतडी, बडाखाडा	५०
३	बाढी पहिरो	टोप्ला, इमिल्चा, बंतडी, बगाला	६०
४	असिना	टोप्ला, पारीबाडा, मुछालदेउ, बुढाबाडा, थलाले, रनगाउँ	४००
५	चट्याङ्ग	डुइशिले, बल्ले, सुड, थलाले, मछाली बुढाबाडा	८०

२.५ पूर्वसूचना प्रणाली र आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्रको विवरण

नेपालमा जल तथा मौसम विज्ञान विभागले देशभर संचालनमा रहेका जलसतह तथा वर्षामापन (स्वचालित र म्यानुअल) उपकरणहरूबाट प्राप्त तथ्याङ्कहरूका साथै विभिन्न जल मौसम प्रारूपहरूको पूर्वानुमान नतिजाका आधारमा पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचनाहरू सम्प्रेषण अन्तर्गतका वर्षा तथा पानीको

सतह मापन केन्द्रहरूले दिएको जानकारीको आधारमा पूर्व सूचनाका सम्यन्त्रहरू विकास गरेको छ । वाढी पूर्वानुमान माहाशाखाले मनसुन अवधिभर र अन्य समयमा निरन्तर रूपमा मौसम प्रणाली र नदिहरूको अनुगमन गरी पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना सेवा संचालन गर्दछ । जल तथा मौसम विज्ञान विभागले दैनिक मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन, वाढी पूर्वानुमान बुलेटिन, विशेष मौसम तथा वाढीजन्य प्रणालीको प्रक्षेपण, विशेष मौसम बुलेटिन र बाढी अलर्ट मार्फत पूर्वसूचना दिने गरेको छ । विभागले ३ दिनको मौसम पूर्वानुमानको सूचना सम्प्रेषण गर्ने गरेको छ । यसका साथै विभागले संकटसन् क्षेत्रका सरोकारवाला र स्थानियहरूको मोवाईल नम्बरको तथ्याङ्क राखि सतर्कता र सुरक्षित स्थानमा जानको लागि म्यासेज पठाउने व्यवस्था समेत गरेको छ । विभागको वेवसाईटमा गएर वाढीको लेवल हेर्न र सोहि अनुसार पूर्वतयारी गर्न सकिने व्यवस्था पनि रहेको छ । विभागले पूर्वसूचना तथा जानकारी प्राप्त गर्न सर्वसाधारणको लागि नेपाल टेलिकम र एनसेल प्रयोगकर्ताको लागि चौबिसै घण्टा निशुल्क टेलिफोन (११५५) सेवा समेत प्रदान गर्दछ ।

तातोपानी गाँउपालिकाको जनसमुदायहरू सम्म जल तथा मौसम विज्ञान विभागले दिएका पुर्वानुमानका पुर्वसूचनाहरू पुग्न सकिरहेको छैन । गाँउपालिकाले यस्ता सुचनाहरू गाँउ गाँउ तथा संकटासन् वस्तिहरूसम्म पुऱ्याउन वडाहरू, जिल्ला, जल तथा मौसम विज्ञान विभागका कार्यलयहरूसँग सहकार्यमा आगामि दिनमा कार्यहरू गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

तालिका ९. कर्णाली नदी अन्तर्गतका स्वचालित वर्षा मापन केन्द्रहरू

क्र.स.	खोलाको नाम	वर्षा मापन केन्द्र रहेको स्थान	इन्डेक्स नं.
१	हुम्ला कर्णाली	लालिघाट	२१५
२	सिन्जा खोला	दिवारे	२२५
३	तिला नदी	सेरीघाट	२३०
४	लोहारे खोला	दैलेख	२४२
५	पश्चिम सेती	गोपाघाट	२५९.२
७	रिम्ना	ठूलो भेरी	२६५
८	चिसपानी /चिसापानी पुल	कर्णाली	२८०

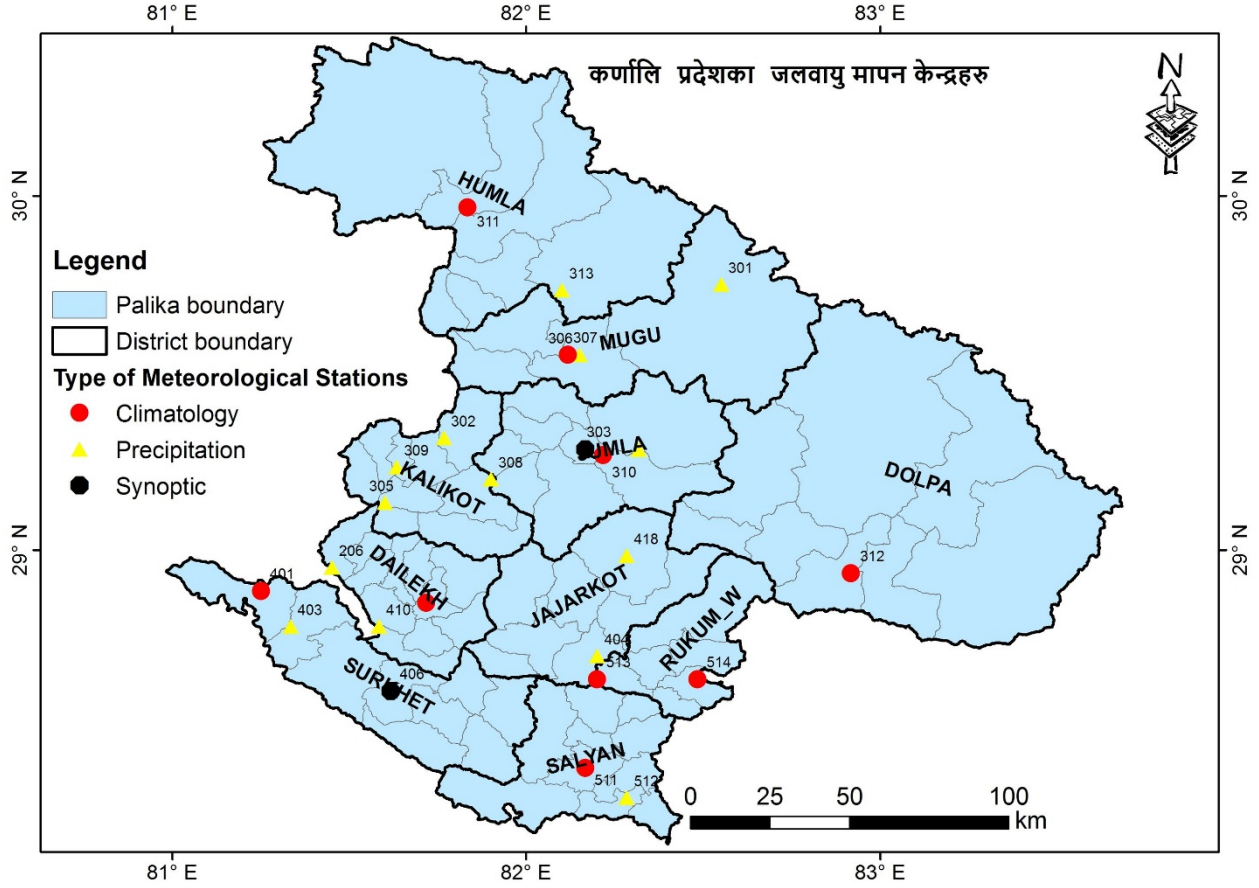
स्रोत : जल तथा मौसम विज्ञान विभाग

तालिका १०. वर्षा तथा जलवायु सुचनाका लागि सम्बन्धित मापन केन्द्रहरूको विवरण

जिल्ला	वर्षा मापन केन्द्र		जलवायु मापन केन्द्र	
	स्थान	इन्डेक्स नं.	स्थान	इन्डेक्स नं.
मुगु	मुगु	३०१	रारा	३०७
	श्रीनगर	३०६	—	—
जुम्ला	गुठी चौर	३०४	जुम्ला	३०३
	—	—	देपाल गाँउ	३१०

स्रोत : जल तथा मौसम विज्ञान विभाग

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

चित्र ३. कर्णाली प्रदेशका बर्षा तथा मौसम मापन केन्द्र

तालिका ११. प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानिय आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्रहरु र सम्पर्क विवरण

क्र. स.	प्रदेश/जिल्ला	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	दर्जा	सम्पर्क नं.	कार्यलयको नं.	कर्मचारीको संख्या
१	प्रदेश आपत्कालिन संचालन केन्द्र, सुर्खेत	शेर बहादुर चौधरी	प्र.स.नि.	९८६७११७१६४	०८३-५२१३५०	४
२	जिल्ला आपत्कालिन संचालन केन्द्र, जुम्ला	गणेश रोका मगर	स.प्र.ना.नि.	९८४५०३५२७३	-	२
३	स्थानिय आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्र, तातोपानी	अंगराज डाँगी	अधिकृत छैटौं	९८६८१०१९४७		५

स्रोत : प्रदेश आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्र, विरेन्द्रनगर, सुर्खेत

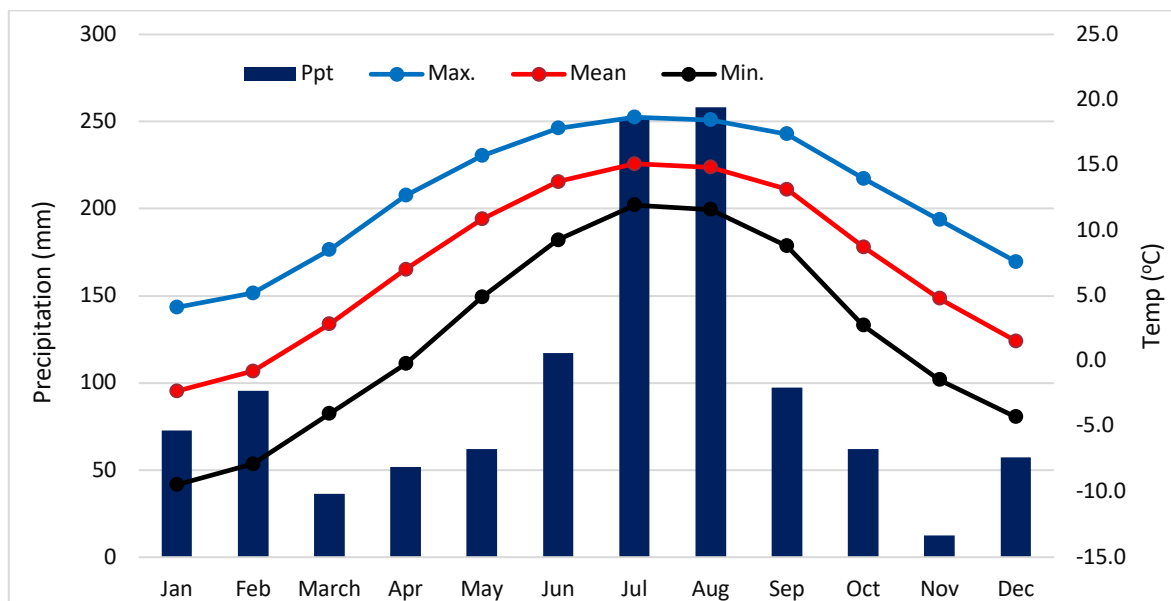
२.६ गाँउपालिकाको बर्षा तथा तापक्रमको विश्लेषण

गाँउपालिकाको जलवायुको अवस्था विश्लेषणको लागि गाँउपालिकाको तापक्रम र वर्षाको विश्लेषण गरिएको छ। तापक्रमको तथ्याङ्क ECMFW Re-Analysis (ERA5) को विश्लेषणवाट र वर्षाको तथ्याङ्क Climate Hazards Group Infra Red Precipitation with Station data (CHIRPS) वाट विश्लेषण

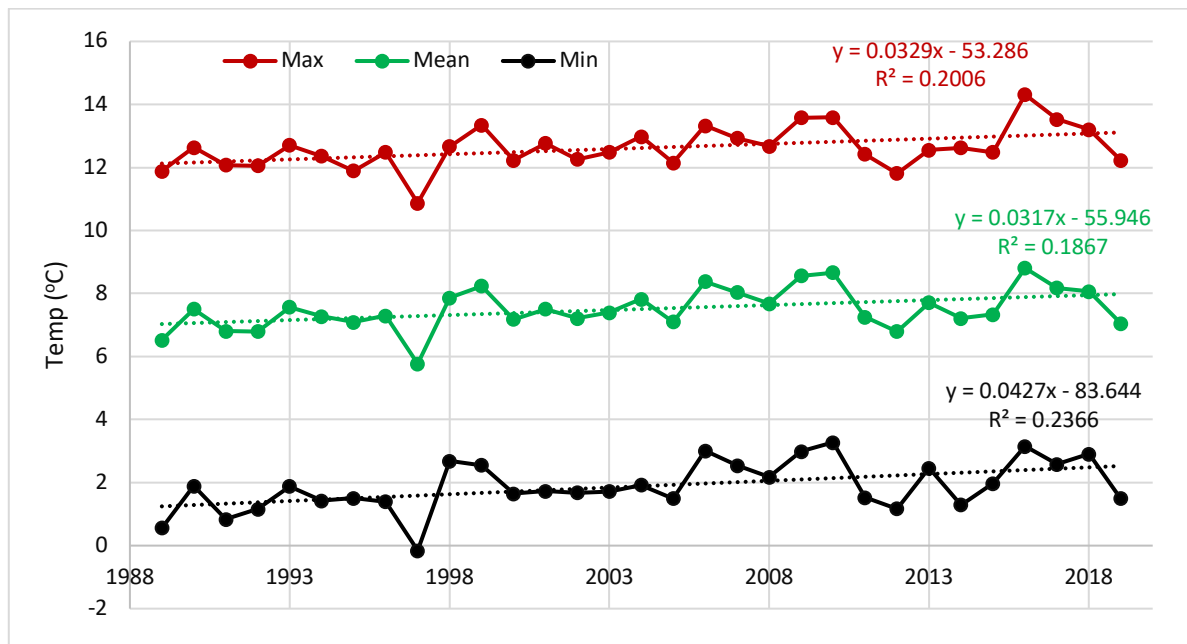
गरिएको छ। तातोपानी गाँउपालिकाको तापक्रम र वर्षाको तथ्याङ्क ८२.१०२२४१ डिग्रि र २९.११७७१६ लेटिटिउड मिटर उचाईमा लिईएको छ।

२.६.१ गाँउपालिकाको तापक्रमको विश्लेषण

सन् १९८९ देखि २०१९ सम्मको तापक्रमको तथ्याङ्क हेर्दा गाँउपालिकाको औषत तापक्रम ७.५१ डिग्रि सेल्सियस देखिन्छ जस अनुसार उच्चतम औषत तापक्रम १२.६२ डिग्रि सेल्सियस र न्यूनतम औषत तापक्रम १.८९ डिग्रि सेल्सियस रहेको देखिन्छ। उक्त अवधिमा उच्चतम औषत तापक्रम वर्षामा १५.१ डिग्रि सेल्सियस र न्यूनतम औषत तापक्रम जाडो मौषममा -२.३ डिग्रि सेल्सियस मापन गरिएको छ। स्रोत: ECMFW Re-Analysis (ERA5)। मासिक औषत तापक्रम, सन् १९८९ देखि २०१९ सम्मको औषत तामक्रम र मौसमी औसत तापक्रम चित्र ३, ४ र ५ मा देखाईएको छ।

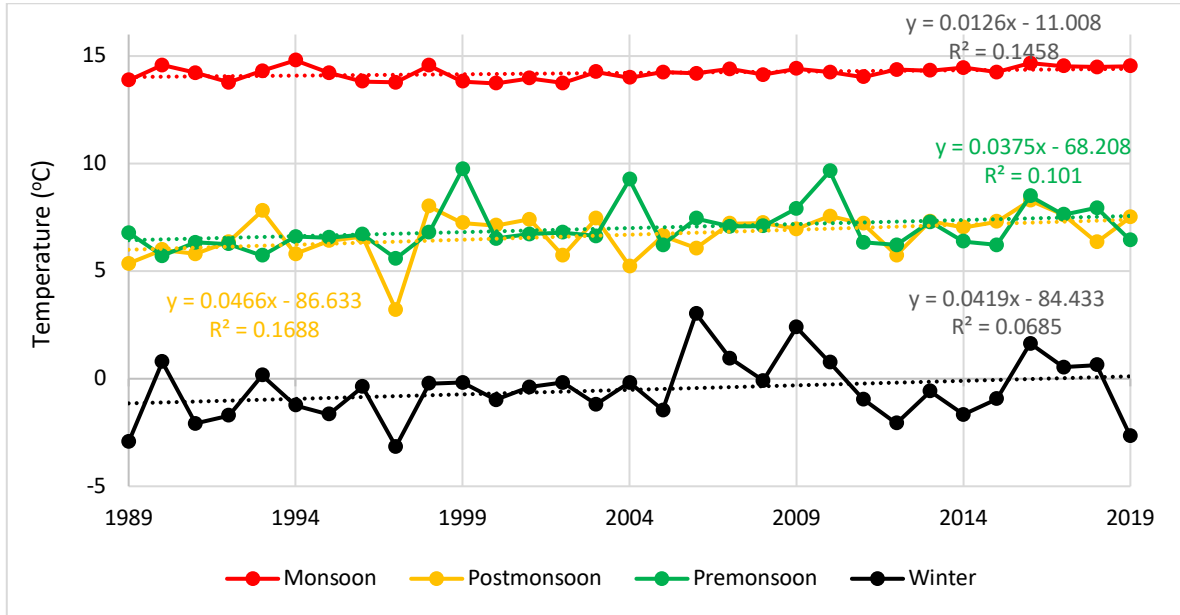

चित्र ४. गाँउपालिकाको मासिक औषत तापक्रम

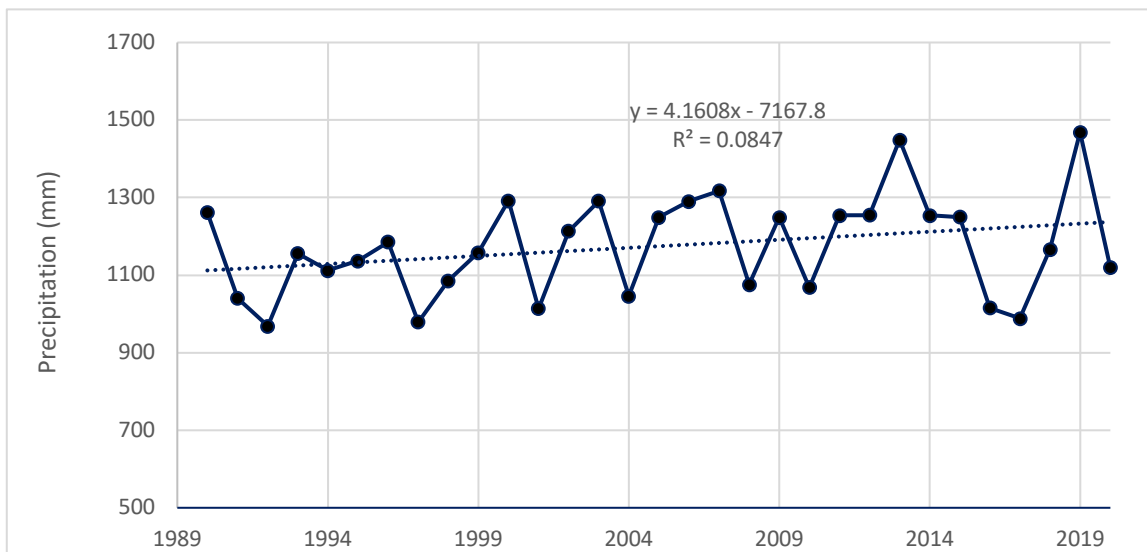
चित्र ५. गाँउपालिकाको सन् १९८९ देखि २०१९ सम्मको वार्षिक औषत तापक्रम

चित्र ६. गाँउपालिकाको सन् १९८९ देखि २०१९ सम्मको मौसमी औषत तापक्रम

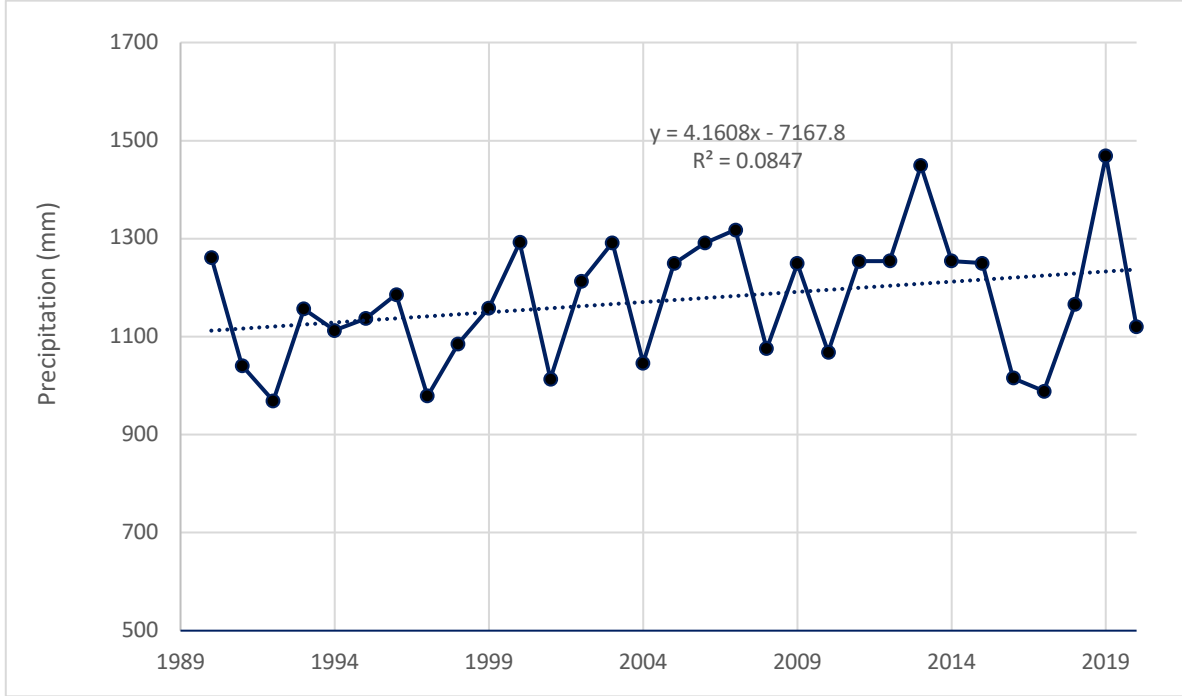
२.६.२ गाँउपालिकाको वर्षाको विश्लेषण

सन् १९८९ देखि २०१९ सम्मको तथ्याङ्कलाई विश्लेषण गर्दा गाँउपालिकाको वार्षिक औषत वर्षा ११७५.५८ मिलिमिटर देखिन्छ, जसमा उच्च वर्षा श्रावणमा २५८.३ मिलिमिटर र न्यून वर्षा पौषमा १२.४ मिलिमिटर देखिन्छ। मौषम अनुसार वर्षा हुने क्रमलाई विश्लेषण गर्दा वर्षायाम ६१.६ %, वर्षा पश्चात ६.४ %, मनसुन पुर्व १२.७ % र जाडोको समयमा १९.३ % देखिन्छ (तथ्याङ्क स्रोत : Asian Precipitation – HighlyResolved Observation Data Integration Towards Evaluation - APHRODITE)। गाँउपालिकाको औषत मासिक वर्षा सन् १९८९ देखि सन् २०१९ सम्म वार्षिक र मौषमी वर्षात हुने ढाँचाको चित्र ६ र ७मा देखाईएको छ।

चित्र ७. गाँउपालिकाको सन् १९८९ देखि सन् २०१९ सम्मको वार्षिक वर्षाको ढाँचा

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

चित्र द. गाँउपालिकाको सन् १९८९ देखि सन् २०१९ सम्म मौषमि वर्षात हुने ढाँचा

खण्ड तीन : विषयगत क्षेत्रहरु र विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना

३.१ विषयगत क्षेत्र, नेतृत्व निकाय र सह नेतृत्व संस्थाहरुको विवरण

तालिका १२. विषयगत क्षेत्र, नेतृत्व निकाय र सह नेतृत्व संस्थाहरुको विवरण

क्र. स.	विषयगत क्षेत्र	सदस्य संस्था	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स, फोन,इमेल)
१	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्वास्थ्य शाखा	गुरु प्रसाद चौलागाँई / शाखा प्रमुख	९८४८३०७५५१
		स्वास्थ्यकालागि सक्षम प्रणाली	टंक पन्त / प्रमुख	९८५१२४१०५३
		किडाक नेपाल	पंकज व. शाही / फिल्ड कार्यक्रम प्रबन्धक	९८४११५६०८२
		पेस नेपाल	किसोर न्यौपाने / अध्यक्ष	९८५८३२०२९६
		एम.डि.आई नेपाल	नवराज रावल / प्रमुख	९८४८३०२८९७
		युनिसेफ	सम्भना	
		वर्ल्ड भिजन ईन्टरनेशनल नेपाल	भेष व. रावल	९८५८३२०२२९
		वहु क्षेत्रिय पोषण शाखा	पार्वती गौतम (विष्ट)	९८४०१६९२४९
२	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्धन	खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्र	तिलाचन्द्र उपाध्याय खा.पा.स.टे.	९८४८३०६८४४
		भौतिक पूर्वाधार शाखा	केशव बम- सव इन्जिनियर	९८४९५९६४७९
		स्वास्थ्य शाखा	गुरु प्रसाद चौलागाँई	९८४८३०७५५१
		वहु क्षेत्रिय पोषण शाखा	पार्वती गौतम (विष्ट)	९८४०१६९२४९
		संघिय खानेपानी तथा ढल निकास कार्यालय		
		पेश नेपाल	हरि प्रसाद शर्मा	९८६८२१०४०४
		किडाक नेपाल	पंकज बहादुर शाही	९८४११५६०८२

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. स.	विषयगत क्षेत्र	सदस्य संस्था	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स, फोन,इमेल)
		सूचना प्रविधि शाखा	ऋषिकेश उपाध्याय	९८४९३३७७९२
३	सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण	महिला तथा बालबालिका शाखा	शान्ति भक्री / महिला तथा बालबालिका शाखा	९८४८३४२७५८
		किर्डाक नेपाल	श्रीराम थापा / बाल संरक्षण अधिकृत	९८४७९८६३९०
		वर्ल्डभिजन	भेष व. रावल / फिल्ड कोअर्डिनेटर	९८५८३२०२२९
		स्वास्थ्य शाखा	गुरु प्र. चौलागाई	९८४८३०७५५९
		युनिसेफ नेपाल	सम्भना	
		शिक्षा शाखा	सुरत शाही	९८५८३२०९०६
		सर्वोदय नेपाल	कमल खत्री	९८४८३९२४५८
		बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रम	पार्वती विष्ट / पोषण सहजकर्ता	९८४०९६९२४९
		४	खोज तथा उद्धार	प्रहरी चौकी लिताकोट
प्रहरी चौकी हाकु	राजेन्द्र गिरी			९८४९८७६९८७
अस्थाई प्रहरी चौकी पारिवाडा, टोप्ला	रविन्द्र हमाल			
नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	नरविर सुनार			९८४८३९९०७९
गाँउपालिका	अङ्गराज डाँगी			९८६८९०९९४७
जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमिला रिजाल			
सशस्त्र प्रहरी बल ३३ गण, त्रिपुरा जुम्ला				
नन्द बक्स गण परिमलचौर, जुम्ला	प्रमुख सेनानी रविन थापा			०८७५२०९९९ ९८४९८४४९९७

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. स.	विषयगत क्षेत्र	सदस्य संस्था	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स, फोन,इमेल)
		जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र	नविन चन्द सुरज विश्वकर्मा	९८४४१६३७२८ ९८६८०७७५७२
		जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्र.ना.उ. नरेन्द्र चन्द	०८७ ५२०११३
		चन्दननाथ नगरपालिका (दमकल)		
		कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान		
		किर्डाक नेपाल	महेन्द्र जङ्ग शाही	९८४८०३८८१५
		पेश नेपाल	किशोर न्यौपाने	९८५८३२०२९६
		वडा कार्यालयहरु	सवै वडा अध्यक्षहरु	
५	सुचना संकलन तथा सर्वेक्षण	सुचना प्रविधि शाखा	ऋषिकेश उपाध्याय	९८४९३३७७१२
		प्राविधिक शाखा	केशव वम	९८४९५९६४७९
		नेपाल रेडक्रस सोसाईटी उपशाखा तातोपानी	नरविर सुनार	९८४८३११०७१
		नेपाल प्रहरी	विर बहादुर शाहि	९८४८१५५९८२
		नेपाल टेलिकम	रामचन्द्र श्रेष्ठ	९८५१०६०३३०
६	शिघ्र: पुनर्लाभि	योजना शाखा	ओम ब. चन्द/ अधिकृत छैटौं	९८४६२६११९६
		रोजगार सेवा केन्द्र	सरिता शर्मा	९८४९९०३८५४
		कृषि विकास शाखा	पदम नेपाली/ शा.प्र.	९८४८३१३२९६
		पशुपक्षि विकास शाखा	विष्णु ब. रावल/ शा.प्र.	९८४८२३६२२५
		किर्डाक नेपाल, जुम्ला	महेन्द्र जंग शाही	९८४८०३८८१५

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. स.	विषयगत क्षेत्र	सदस्य संस्था	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स, फोन,इमेल)
		पेश नेपाल	हेमराज भट्ट/कार्यक्रम संयोजक	९८४८५३१३८०
		प्रहरी चौकी लिताकोट	विर ब. शाही/ ईन्चार्ज	९८४८१५५९८२
		प्रहरी चौकी, लाम्रा	राजेन्द्र गिरी	९८४१८७६१८७
		प्रहरी चौकी, टोप्ला		
		उद्योग वाणिज्य संघ	पुरी चन्द्र देवकोटा	९८५८३२०६७९
		उद्योग शाखा	ओम बहादुर चन्द्र	९८४६२६११९६
		उद्योग तथा उपभोक्ता संरक्षण कार्यलय	श्रीकृष्ण देवकोटा	०८७ ५२००२१
		गैसस महासंघ	मेघराज न्यौपाने	९८५८३२०६००
७	समन्वय, सुचना तथा संचार	विपद् व्यवस्थापन शाखा	अंगराज डाँगी/ अधिकृत छैटौं	९८६८१०१९४७
		सुचना प्रविधि शाखा	ऋषिकेश उपाध्याय/ सूचना प्रविधि अधिकृत	९८४९३३७७१२
		प्रहरी चौकी	विर ब. शाही/ प्रहरी सहायक निरिक्षक	९८४८१५५९८२
		पत्रकार महासंघ	नेत्र ब. शाही	९८४८३००८६८
८	खाद्यान्न तथा कृषि	कृषि विकास शाखा	पदम् नेपाली/ संयोजक	९८४८३१३२९६
		विपद् व्यवस्थापन शाखा	अंगराज डाँगी	९८४८१०१९४७
		खाद्य तथा व्यापार कम्पनी लि.		
		साल्ट टेडिड कर्पोरिसन		

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. स.	विषयगत क्षेत्र	सदस्य संस्था	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स, फोन,इमेल)
		खाद्य तथा गुण नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय		
		कृषि विकास कार्यालय		
		प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजना		
		भौतिक पूर्वाधार शाखा	केशव बम	९८४९५९६४७९
		किर्डाक नेपाल	पंकज ब. शाही	९८४९९५६०८२
		WFP	भानु लिम्बु	९८४३२३९२२५
		नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	नरविर सुनार	९८४८३९९०७९
		धौलिगाड कृषि सहकारी संस्था	कविता पराजुली जैसी	९८६४७९३८०८
		सुचना शाखा	ऋषिकेश उपाध्याय	९८३३७७९२
		सुरक्षाकर्मी	विर ब. शाही	९८४८९५५९८२

३.२ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

उद्देश्यहरु:

- विपद्बाट सिर्जित आकस्मिक अवस्थामा हुनसक्ने चोटपटक साथै महामारीबाट रोग लाग्ने दर, विरामी दर तथा मृत्युदरलाई न्यूनीकरण गर्ने,
- अत्यावश्यक स्वास्थ्य सेवा जस्तै सुरक्षित प्रसूति सेवा (गर्भवती जाँच, प्रसव सेवा, सुत्केरी जाँच), परिवार नियोजन सेवा, खोप सेवा, कोल्ड चेन व्यवस्थापन, वृद्धि अनुगमन आदिलाई प्राथमिकता दिई यसलाई निरन्तरता दिने,
- कोभिड १९ लगायत अन्य महामारीका अवस्थामा जनस्वास्थ्यका मापदण्डहरू अपनाई सम्पूर्ण सेवा प्रवाह गर्ने,
- मानवीय संसाधनको क्षमता अभिवृद्धि गरी तत्काल आपतकालीन आपूर्ति गर्न स्वास्थ्य सेवा कार्यालयलाई सहयोग गर्ने,

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

- जोखिमपूर्ण सम्भावित क्षेत्रमा विपद् न्यूनीकरणका लागि स्थानीय तहलाई सहजीकरण गर्ने,
- नियमित औषधि सेवन गरिरहेका दीर्घरोगीहरूको पहिचान गरी औषधिको उपलब्धता तथा सेवनको सुनिश्चितता गर्ने,
- आकस्मिक औषधि, पोषण सामग्री, खाना र पानीको अग्रिम व्यवस्थापन गर्न तत्काल समन्वय र सहकार्य गर्ने,
- जोखिममा रहेका समूहलाई पूर्व पहिचान गरी त्यसको नियन्त्रणका लागि जिल्ला तथा प्रदेश तहमा समन्वय र सहकार्य गर्ने,
- विपत्तिका कारण विस्थापित भएका जोखिमपूर्ण वर्ग जस्तै: गर्भवती, सुत्केरी, नबजात शिशु र ५ वर्षमुनिका बालबालिकामा हुनसक्ने मध्यम तथा कडा खालको कुपोषणमा कमी ल्याउन स्तनपानलाई निरन्तरता दिई पूरक खानाको व्यवस्थापन गर्न स्वास्थ्य सेवा कार्यालय/प्रदेश स्वास्थ्य मन्त्रालयसँग समन्वय र सहयोग गर्ने,
- विपद्का कारण हुन सक्ने मानसिक स्वास्थ्य समस्यालाई न्यूनीकरण गर्नका लागि आवश्यक र उपयुक्त मानिसक स्वास्थ्य सेवा प्रादन गर्ने ।

तालिका १३. स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यहरूको योजना

क्र. स.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यहरू	मुख्य जिम्मेवार निकाय	समय सिमा	अनुमानित बजेट	बजेट योगदान
१	गाँउपालिका स्तरिय द्रुत प्रतिकार्य तथा लेखाजोखा टोलीको गठन	गाँउपालिका	एक पटक	२०,०००	गाँउपालिका
२	द्रुत प्रतिकार्य टोलीको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	गाँउपालिका	दुई पटक	२,००,०००	
३	द्रुत प्रतिकार टोलीलाई आवश्यक सामग्रीहरूको सुची तयार गर्ने र न्यूनतम आवश्यक मौज्जात भण्डारण गर्ने	स्वास्थ्य शाखा, गाँउपालिका	वार्षिक	२,००,०००	
४	सम्भावित विपद् अनुसार वडा तथा गाँउ तहको नक्शांकन	गाँउपालिका	वार्षिक	१,००,०००	
५	सम्भावित विपद्को लागि आवश्यक श्रोत, साधन तथा मानवीय श्रोतको विवरण अध्यावधिक गर्ने	स्थानिय आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्र तथा विपद् व्यवस्थापन समिति	निरन्तर	बजेट आवश्यक नपर्ने	
६	सञ्चार माध्ययमहरूको आवश्यक परिचालन	गाँउपालिका	निरन्तर	बजेट आवश्यक नपर्ने	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. स.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	समय सिमा	अनुमानित बजेट	बजेट योगदान
७	खाद्यन्न अभाव, विपद् तथा महामारीका कारण हुन सक्ने स्वास्थ्य पोषणको समस्यालाई व्यवस्थापन गर्नका लागि आवश्यक सामग्रीको मौज्जात	स्वास्थ्य शाखा तथा गाँउपालिका	निरन्तर	१,००,०००	
८	स्वास्थ्य तथा पोषण कलष्टरको सूचना संकलन, व्यवस्थापन तथा अधावधिक गर्ने	स्वास्थ्य शाखा	निरन्तर	बजेट आवश्यक नपर्ने	
९	स्वास्थ्यको लागि स्वयंसेवकहरू र अन्य मानव संसाधनको क्षमता अभिवृद्धि तथा समिक्षा गर्ने र पोषण कलष्टरसंग सम्बन्धित विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्ने	स्वास्थ्य शाखा	निरन्तर	१,००,०००	बहु क्षेत्रिय पोषण कार्यक्रम
१०	जोखिममा पर्ने सक्ने महिला (सुत्केरी, गर्भवती, स्तनपान गराई रहेका महिला सहित), बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्तिहरूको विवरण संकलन गरी आवश्यक सहयोगका लागि समन्वय गर्ने	स्वास्थ्य शाखा	निरन्तर	बजेट आवश्यक नपर्ने	
पूर्वतयारी क्रियाकलापका लागि अनुमानित बजेट (रु.)				७,२०,०००	

तालिका १४. स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको आपत्कालिन प्रतिकार्य योजना

क्र. स.	क्रियाकलाप	समयावधी	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	बजेट योगदान	अनुमानित लागत (रु.)
१	स्वास्थ्य द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) को बैठक बसी जन/ स्वास्थ्य सेवा कार्यालय, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय तथा प्रदेश तहमा समन्वय गर्ने	विपद् भएको २४ घण्टा भित्र	स्वास्थ्य शाखा / गाँउपालिका र वडा कार्यलयहरु	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी तथा गैसस		२०,०००
२	स्वास्थ्य तथा पोषण लगायत अन्य क्लस्टरहरूलाई परिचालन गर्ने	प्रकोप भएको २४ घण्टा भित्र	स्वास्थ्य शाखा / गाँउपालिका	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी तथा गैसस		१,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. स.	क्रियाकलाप	समयावधी	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	बजेट योगदान	अनुमानित लागत (रु.)
			र वडा कार्यलयहरु			
३	विपद् भएका स्थानमा द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) परिचालन गरी घटनाको विवरण संकलन गर्ने	प्रकोप भएको २४ घण्टा भित्र	स्वास्थ्य शाखा / गाँउपालिका र वडा कार्यलयहरु	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी तथा गैसस		२,००,०००
४	अत्यावश्यक स्वास्थ्य प्रतिकार्य सेवाहरु प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने	प्रकोप भएको २४ घण्टा भित्र	स्वास्थ्य शाखा / गाँउपालिका र वडा कार्यलयहरु	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी तथा गैसस, जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय जुम्ला		४,००,०००
५	प्राप्त तथ्याङ्कहरुको विश्लेषण गरी आवश्यकताको पहिचान तथा प्राथमिकता निर्धारण गर्ने	घटना भएको १ हप्ता भित्र	स्वास्थ्य शाखा / गाँउपालिका र वडा कार्यलयहरु	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी तथा गैसस		३०,०००
६	स्वास्थ्य तथा पोषण क्लस्टरको नियमित बैठक बसी आवश्यक निर्णयहरु गर्ने	घटना भएको १ हप्ता भित्र	स्वास्थ्य शाखा / गाँउपालिका र वडा कार्यलयहरु	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी तथा गैसस		२०,०००
७	प्रभावित स्थानहरुमा चिकित्सक सहित स्वास्थ्यकर्मीहरुको टोली परिचालन गर्ने र आवश्यक भएमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने	घटना भएको १ हप्ता भित्र	स्वास्थ्य शाखा / गाँउपालिका र वडा कार्यलयहरु	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी तथा गैसस		३,००,०००
८	सम्भावित महामारीलाई मध्यनजर राखी	घटना भएको १ हप्ता भित्र	स्वास्थ्य शाखा / गाँउपालिका	नेपाल रेडक्रस		५०,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. स.	क्रियाकलाप	समयावधी	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	बजेट योगदान	अनुमानित लागत (रु.)
	सचेतनामूलक सन्देश प्रकाशन, प्रसारण गर्ने,		र वडा कार्यलयहरु	सोसाईटी तथा गैसस		
९	नियमित स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा केही समस्या छ, छैन भनी तत्काल सर्भेक्षण (Multi Cluster Sector Initial Rapid Need Assessment) गर्ने,	घटना भएको १ हप्ता भित्र	स्वास्थ्य शाखा / गाँउपालिका र वडा कार्यलयहरु	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी तथा गैसस		२,००,०००
१०	उद्धार, राहत वितरण, आकस्मिक औषधि तथा सफा र सुरक्षित खानेपानीको व्यवस्था, खाद्यान्न अस्थायी बसोबासको व्यवस्था	घटना भएदेखि एकहप्ता देखि १ महिना भित्र	स्वास्थ्य शाखा / गाँउपालिका र वडा कार्यलयहरु	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी तथा गैसस		५,००,०००
११	प्रभावितहरुलाई तत्काल उद्धार गरी प्राथमिक उपचार साथै आवश्यकताका आधारमा सम्बन्धित निकायमा प्रेषण गर्नका लागि सहयोग तथा सहजीकरण गर्ने,	१ महिना देखि ३ महिना	स्वास्थ्य शाखा / गाँउपालिका र वडा कार्यलयहरु	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी तथा गैसस		२,००,०००
१२	नवशिशु, ५ वर्षमुनिका बालबालिका, गर्भवती, सुत्केरी, ज्येष्ठ नागरिक, दीर्घ रोगीहरुको पहिचान गरी यथाशीघ्र व्यवस्थापनका लागि समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने	१ महिना देखि ३ महिना	स्वास्थ्य शाखा / गाँउपालिका र वडा कार्यलयहरु	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी तथा गैसस		बजेट नलाग्ने
१३	५ वर्षमुनिका बालबालिका तथा गर्भवती महिलाहरुलाई उचित पोषणको प्रबन्ध, नियमित स्वास्थ्य सेवा (खोप, पूर्वप्रसूति तथा उत्तर प्रसूति सेवा,	१ महिना देखि ३ महिना	स्वास्थ्य शाखा / गाँउपालिका र वडा कार्यलयहरु	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी तथा गैसस		३,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. स.	क्रियाकलाप	समयावधी	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	बजेट योगदान	अनुमानित लागत (रु.)
	परिवार नियोजन, सुरक्षित खानेपानी र सरसफाई, महिनावारी सरसफाई, खाद्यान्न, अस्थायी बसोबासको व्यवस्था आदिको निरन्तरता,					
१४	दीर्घ रोगी तथा ज्येष्ठ नागरिकहरूको सुरक्षाको लागि उचित व्यवस्थापन	१ महिना देखि ३ महिना	स्वास्थ्य शाखा / गाँउपालिका र वडा कार्यलयहरु	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी तथा गैसस		१,००,०००
१५	५ वर्षमुनिका बालबालिका, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरुलाई उचित पोषणको प्रबन्ध	३ महिना देखि	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय / स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था		१,५०,०००
१६	नियमित स्वास्थ्य सेवा (खोप, पूर्व प्रसूति, प्रसूति, सुत्केरी जाँच, परिवार नियोजन, किशोर किशोरी, ज्येष्ठ नागरिक, क्षय र कृष्ठरोग, ART सेवा लिइरहेका, मलेरिया, सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाई, महिनावारी सरसफाई, खाद्यान्नको व्यवस्था र अस्थायी बसोबासको व्यवस्थाको निरन्तरता, स्वास्थ्य प्रवर्धनात्मक क्रियाकलापहरु (स्वास्थ्य सम्बन्धी सन्देश प्रकाशन तथा प्रसारण, पोष्टर पम्पलेटहरु वितरण, प्रदर्शनी, सडक नाटक, माइकिङ्ग आदि)	३ महिनादेखि १ वर्ष	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय / स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था		३,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. स.	क्रियाकलाप	समयावधी	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	बजेट योगदान	अनुमानित लागत (रु.)
१७	अत्यावश्यक औषधिहरूको बफर स्टक तथा पर्याप्त औषधि लगायत सामग्रीको व्यवस्थापन	३ महिना देखि १ वर्ष	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय / स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था		२,००,०००
१८	प्रतिकार्य समीक्षा गर्ने र सम्बन्धित निकायहरूमा जानकारी गराउने	घटना भएदेखि एक हप्ता देखि १ महिना भित्र	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय / स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था		२५,०००
१९	प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरूको संक्षिप्त प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित निकायमा पठाउने सिर्काईहरूलाई मध्यनजर गरी पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरू पहिचान गरी आगामी योजनामा समेटने	३ महिना देखि १ वर्ष	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय / स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था		१,००,०००
जम्मा						३१,२५,०००

३.३ खानेपानी, सरसफाई र स्वास्थ्य प्रबर्द्धन क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

उद्देश्यहरू:

विपद् प्रभावित समुदायहरूको तत्कालिन खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता आवश्यकताहरूलाई सम्बोधन गर्नुका साथै संयुक्त प्रयास र सहकार्यमा मानवीय क्षती हुन नदिन गरीने प्रयास रहेको छ। गाँउपालिकाको खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समितिबाट केही विशिष्ट उद्देश्यहरू तय गरीएको छ।

- गाँउपालिकाको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना विकास गर्न एक मार्गनिर्देशक कार्यविधि प्रदान गर्ने छ,
- खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी क्रियाकलापहरूको विकास र कार्यान्वयनका लागी खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता क्षेत्रका सरोकारवालाहरूलाई दिशानिर्देश गर्ने छ,

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

- समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गरी सरोकारवालाहरूको पहिचान तथा नक्सांकन गरी सेवा विस्तार लाई सहजीकरण गरीने छ,
- महामारी रोगको विपद् न्यूनिकरण पूर्वतयारीका लागि नियमित रूपमा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सेवाहरूको निरन्तरतामा जोड दिइनेछ।

तालिका १५. खानेपानी, सरसफाई र स्वास्थ्य प्रबद्धन क्षेत्रको पूर्वतयारी योजना

क्र. स.	प्रमुख क्रियाकलाप	ईकाइ	संख्या	लागत (रु.)	नेतृत्व गर्ने निकाय	सहयोगि निकाय	समय सिमा
१	गाउँपालिका स्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समितिको गठन	संख्या	१	२५,०००	गाउँपालिका		भदौ पहिलो हप्ता
२	गाउँपालिका स्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समितिको बैठक	संख्या	५	२५,०००	वास क्लस्टर लिड तथा को लिड		मनसुन सुरु हुनुभन्दा १ महिना अगाडि र त्यस पछि प्रत्येक चौमासिक वा आवश्यकता अनुसार
३	वास क्लस्टरको नियमित बैठक	संख्या	१०	५०,०००	वास क्लस्टर लिड तथा को लिड		नियमित
४	मनसुनबाट प्रभावित हुने जनसंख्याको प्रक्षेपण गर्नुका साथै मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयारी	संख्या	१	२०,०००	वास क्लस्टर लिड तथा को लिड		मनसुन शुरुहुनु भन्दा १ महिना अगाडी र प्रत्येक महिनाको दुई पटक वा आवश्यकता अनुसार
५	खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रका सरोकारवालाहरूको नक्सांकन तथा सम्पर्क व्यक्तिको सूची अद्यावधिक गर्ने	संख्या	२	५०,०००	वास क्लस्टर लिड तथा को-लिड		नियमित
६	गाउँपालिका, जिल्ला तथा प्रदेश तहमा वास क्षेत्रका स्रोत व्यक्तिको	संख्या	३	३०,०००	वास क्लस्टर लिड तथा को-लिड		नियमित

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. स.	प्रमुख क्रियाकलाप	ईकाइ	संख्या	लागत (रु.)	नेतृत्व गर्ने निकाय	सहयोगि निकाय	समय सिमा
	क्षमता विकास तथा सम्पर्क सूची तयार						
७	पानीजन्य रोग तथा रोकथाम सम्बन्धी आईसी सामाग्री उत्पादन तथा वितरण गर्ने	पटक	१	५०,०००	वास क्लष्टर लिड तथा को लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	मनसुन सुरु हुनु अगाडी
८	पानीजन्य रोग तथा रोगथाम सम्बन्धी सचेतना मूलक सन्देश सम्प्रेषण गर्ने	वडा	८	८०,०००	वास क्लष्टर लिड तथा को लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	मनसुनशुरु हुन भन्दा १ महिना अगाडी
९	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी राहत सामाग्रीहरुको सूची तयार गरी सहज रुपमा उपलब्धताका लागि सहयोगी निकायहरुको सूची तयार गर्ने	पटक	३	०	वास क्लष्टर लिड तथा को लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	मनसुनशुरु हुन भन्दा १ महिना अगाडी
१०	विपद् प्रतिकार्यका लागि खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतासामाग्री खरिद, भण्डारण तथा विभिन्न सेल्टरका लागि ढुवानीको व्यवस्था गर्ने	-	१	२,००,०००	वास क्लष्टर लिड तथा को लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	मनसुनशुरु हुन भन्दा १ महिना अगाडी
११	तत्काल राहत सहयोगका लागि वास विपद् कोषको स्थापना गर्ने	वडा	८		वास क्लष्टर लिड तथा को लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	आवश्यकता अनुसार
१२	वास विपद् कोषको सहज परिचालनका लागि कार्यविधि तर्जुमा तथा स्वीकृत गर्ने	वटा	१		वास क्लष्टर लिड तथा को लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	आवश्यकता अनुसार
१३	विपद्मा सेल्टरका रुपमा प्रयोग हुने संभावीत विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था तथा सामुदायिक भवनमा वास सुविधाको मर्मत तथा सुधार गर्ने ।	संख्या	१५		वास क्लष्टर लिड तथा को लिड	गाँउपालि कास्तरिय वास क्लष्टर सदस्यहरु	आवश्यकता अनुसार

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. स.	प्रमुख क्रियाकलाप	ईकाइ	संख्या	लागत (रु.)	नेतृत्व गर्ने निकाय	सहयोगि निकाय	समय सिमा
१४	खानेपानीको गुणस्तर परिक्षण गर्ने				गाउँपालिका	प्रदेश प्रयोगशाला	गाउँपालिकाले लागत अध्ययन गर्ने
	जम्मा रु. :			५,३०,०००			

तालिका १६. खानेपानी, सरसफाई र स्वास्थ्य प्रबर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र. सं.	प्रमुख क्रियाकलापहरु	ईकाइ	संख्या	लागत (रु.)	नेतृत्व गर्ने निकाय	सहयोगी निकायहरु	समय सिमा
१.	पालिका स्तरिय WASH-CC को तत्काल बैठक बस्ने	संख्या	१	२०,०००	पालिका स्तरिय वास क्लष्टर लिड तथा को लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	२४ घण्टा भित्र
२.	WASH-CC को संयोजनमा विपद्को अवस्था र प्रकृति अनुसार द्रुत सर्वेक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने	संख्या	१	५०,०००	पालिका स्तरिय वास क्लष्टर लिड तथा को लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	२४ घण्टा भित्र
३.	विपद् बाट प्रभावित जनसमुदाय तथा बसोबास गरेका क्षेत्र तथा क्याम्पमा तालिम प्राप्त स्वयं सेवक परिचालन तथा सामाजिक परिचालन गर्ने	वडा	८	२,४०,०००	वास क्लष्टर लिड तथा को लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	२४ घण्टा भित्र
४.	पानीजन्य रोग तथा रोकथाम सम्बन्धी सचेतनामूलक सूचना स्थानीय संचार माध्यमहरुबाट सम्प्रेषण गर्ने	वडा	८	१००,०००	वास क्लष्टर लिड तथा को लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	२४ घण्टा भित्र
५.	प्रभावित परिवारलाई आवश्यकता अनुसार खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी सामाग्री (खानेपानी सुद्धिकरणका लागी पानि उमालेर खाने, पिउस/ अक्वाट्याब र बाल्टी/ जग, स्वच्छता	संख्या	५०	२,००,०००	स्तरिय वास क्लष्टर लिड तथा को लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	२४ घण्टा भित्र

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. सं.	प्रमुख क्रियाकलापहरु	ईकाइ	संख्या	लागत (रु.)	नेतृत्व गर्ने निकाय	सहयोगी निकायहरु	समय सिमा
	सामग्री) तत्काल उपलब्ध गर्ने						
६.	प्रभावीत क्षेत्रको खानेपानी गुणस्तर परिक्षण तथा प्रशोधन	संख्या	१०	१,००,०००	प्रदेश प्रयोगशाला	वास क्लष्टर सदस्यहरु	२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा सम्म
७.	प्रभावित परिवारलाई प्रतिकार्य योजना अनुसार थप सामग्री उपलब्ध गराउन खरिद तथा ढुवानी गर्ने	संख्या	२००	१०,००,०००	स्तररिय वास क्लष्टर लिड तथा को लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	२४ घण्टा देखि ७२ घण्टा सम्म
८.	क्याम्प/समुदाय, विद्यालय, स्वस्थ संस्थाहरुमा आवश्यक पर्ने खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवाको अवस्थाको लेखाजोखा गरी सोको व्यवस्थापन गर्ने	संख्या	१०	२,००,०००	वास क्लष्टर लिड तथा को लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा सम्म
९.	शेल्टर, स्वस्थ एवं पोषण जस्ता क्लस्टर सँग समन्वय गरि थप हुन सक्ने विपत को सूचना आदान प्रदान गर्ने ।	संख्या	५	०	वास क्लष्टर लिड तथा को- लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा सम्म
१०.	सूचनाको आधारमा थप माहामारी फैलिन नदिन अन्य क्लष्टरहरूसंग समन्वय गरी स्वच्छता प्रवर्धन गर्ने खालका क्रियाकलाप संचालन गर्ने	संख्या	१०		वास क्लष्टर लिड तथा को- लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	४८ घण्टा देखि ७२ घण्टा सम्म
११.	खानेपानी तथा सरसफाइ सेवाको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्ने	पटक	५		वास क्लष्टर लिड तथा को- लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	नियमित
१२.	विपदमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवाको समिक्षा	पटक	३		वास क्लष्टर लिड तथा को- लिड	वास क्लष्टर सदस्यहरु	आवश्यकता अनुसार
	जम्मा			१९,१०,०००			

३.४ सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

सामान्य रूपमा तातोपानी विपद् जोखिमको दृष्टीकोणबाट अति जोखिम भएको पालिका भित्र पर्दछ। जसले विभिन्न जोखिमहरु निम्त्याउनुका साथै मानवीय वा धनजनको ठूलो क्षती हुन सक्ने अनुमान गर्न सकिन्छ। विपद्को प्रभाव प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष तथा दीर्घकालीन र दूरगामी संरक्षण सम्बन्धी संकट सिर्जना गर्न सक्ने देखिन्छ। विभिन्न विपद्हरु जस्तै भुकम्प, बाढी पहिरो, आगलागी, हिमपात अदीले समाजमा रहेका जोखिममा पर्न सक्ने महिला, बालबालिका, अपांगाता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरीकहरु अझ बढी प्रभावित हुन सक्ने भएकाले त्यसको लागि विशेष संरक्षणको आवश्यकता पर्ने हुँदा सोको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि संरक्षण विषयगत क्षेत्रले यो विपत् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरेको छ।

यो योजना संरक्षणको उच्च जोखिममा रहेको जनसंख्या खासगरी अपांगाता भएका व्यक्ति, महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिकहरु बढी जोखिममा पर्न सक्ने हुँदा हाम्रो आपतकालिनताको विगतका अनुभवहरुले समेत के देखाएको छ भने यस्ता खालका प्राकृतिक वा मानव निर्मित विपद्हरुबाट उक्त समूहको जीवनमा थप असुरक्षा र जोखिमता बढाउछ। मानसिक स्वास्थ्य र मनोसामाजिक असरले आत्महत्या, घरेलु हिंसा, लैङ्गिक हिंसा, परिवार विछोड र अत्यावश्यकिय सेवाहरुमा असमान वितरण र पहुच नहुने जस्ता समस्याहरु सिर्जना हुने गर्दछ। उनीहरुको अवस्था र आवश्यकताको आधारमा सम्बोधन गरी संरक्षण गर्नु पर्दछ। उनीहरुको समस्याको तत्काल सम्बोधनका लागि सहयोग स्याहार र सूचना सम्प्रेषण र संरक्षण गर्नु पर्ने दायित्व प्रदेशस्तरीय संरक्षण विषयगत क्षेत्र समन्वय समिति (संरक्षण कलष्टर) को महत्वपूर्ण भूमिका हुन्छ। तसर्थ पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना आवश्यक छ।

मूख्य उद्देश्य

गाँउपालिकाको सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण विषयगत क्षेत्रको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मूख्य उद्देश्य पालिका भित्रका संकटासन्न तथा जोखिम अवस्थामा रहेका महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक अपांगाता भएका व्यक्ति तथा लैगिक यौनिक अल्पसंख्यहरुको कुनै पनि विपद्बाट बढी जोखिम तथा प्रभावित हुने भएकोले तीनीहरुको संरक्षणका लागि सहयोगको क्षेत्रहरुको पहिचान गर्ने साथै निकायगत र क्षेत्रगत कार्यलय तथा संघसस्थाहरुको क्षमताको आँकलन गरी सोहि अनुरूप आवश्यक पूर्वतयारी गर्ने तथा सरोकारवाला निकायहरुबाट विपद्बाट हुने क्षति न्यूनीकरण गर्न यथासक्य प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु गर्न सक्ने क्षमता बढाउनु रहेको छ। योजना निर्माणको विशिष्ट उद्देश्यहरु तल उल्लेख गरे बमोजिम रहेको छ।

- भुकम्प, मनसुन, बाढी पहिरो, आगलागी, महामारी लागायत विभिन्न विपद्बाट प्रभावित महिला, बालबालिका, अपांगाताभएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरीकहरुको संरक्षणका लागि आवश्यक पूर्व तयारीमा सहयोग गर्नु,
- विपद्का कारण विभिन्न समस्यामा परेका वा पिडित भएका महिला, बालबालिका, अपांगाता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरीक, सीमान्तकृत समूहहरुको लागि स्वास्थ्य, खाना, पानी, शिक्षा र कानूनी तथा मनोसामाजिक परामर्श सेवाहरुको पहुँचको शुनिश्चित गर्नु,
- संकटासन्नता र जोखिमको विश्लेषण गरी विपद् प्रतिकार्यका लागि समग्र क्षमताहरुको पहिचान गर्ने,

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

- महिला, बालबालिका, अपांगाताभएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरीक तथा यौनिक तथा अल्पसंख्यकहरुको अवस्था विश्लेषण गरी सामान्य पूर्वतयारी, पूर्वानुमानमा आधारीत पूर्वतयारी र आपत्कालिन प्रतिकार्य योजनाहरु तयार गर्ने,
- पालिका स्तरमा रहेका संरक्षण विषयगत क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरुको क्षमता अभिवृद्धिको योजना तयार गर्ने,
- योजना अनुसारको बजेट व्यवस्थापन र परिचालनको योजना तयार गर्ने,
- पालिका भित्रकार्यरत सरोकारवाला निकाय साथै जिल्ला र स्थानिय निकायहरु सँगको समन्वय र सहकार्यको योजना तयार गर्ने,
- लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशिकरणलाई प्राथमिकता दिई योजनाका तिन वटै अवस्थाहरुमा समाविष्ट गर्ने,
- संरक्षणको उच्च जोखिममा रहेको जनसंख्या खासगरी महिला, बालबालिका, गर्भवती, सुत्केरी ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता व्यक्तिहरुलाई हिंसा, दुर्व्यवहार, शोषण, हेला र बेवास्ताबाट संरक्षण गर्ने,
- विपदबाट प्रभावित बालबालिकाहरुको लागि तत्कालिन, अल्पकालिन तथा बैकल्पिक स्याहारका पहल र आवश्यक सहयोग गर्ने,
- प्रभावित महिला, ज्येष्ठ नागरिक, अपागांता भएका व्यक्तिहरुको संरक्षणका लागि आवश्यक सहयोग गर्ने,
- रोकथाममूलक सचेतनामूलक सन्देश सम्प्रेषण गर्ने,
- गाँउपालिकामा भएका विभिन्न सरकारी, गैरसरकारी र नीजि क्षेत्रसंगको समन्वयमा उपलब्ध साधन स्रोतको अधिकतम परिचालन गर्ने ।

तालिका १७. सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण क्षेत्रको प्राथमिकता प्राप्त सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र. सं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूचि	मुख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्वयन प्रकृया	बजेट (रु.)	बजेट योगदान	समय सिमा
१	संरक्षण कलष्टरको सूचना संकलन, व्यवस्थापन तथा अध्यावधिक गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा	समन्वय गरेर			निरन्तर
२	संरक्षण कलष्टर संग सम्वन्धित विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको लागि स्वयंसेवकहरु र प्रशिक्षकहरुको क्षमता अभिवृद्धि तथा समिक्षा गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा	गैरसरकारी संस्था संग समन्वय गरेर			निरन्तर
३	संरक्षणका लागि पूर्वानुमानका साथै पूर्व सूचना प्रणाली, सुरक्षा तथा सामग्री र उपकरणको व्यवस्थापन गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा	लेखाजोखा गरेर, वडाहरुसँग समन्वय			निरन्तर

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. सं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूचि	मुख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्वयन प्रकृया	बजेट (रु.)	बजेट योगदान	समय सिमा
४	जोखिम अवस्थामा रहेका र भ्रन जोखिममा पर्ने लक्षित वर्ग र क्षेत्रको प्रारम्भिक लेखाजोखा, मूल्यांकन र विस्तृत घरधुरी सर्वेक्षण फारम तथा प्रारूप तयार गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा	संरक्षण कलष्टर तथा बाल अधिकार समिति संग समन्वय गरेर			निरन्तर
५	तथ्यांक संकलनका लागि सूचक सहित आवश्यक फर्मेट तयारी गर्ने	स्थानीय तह	विद्यालयमा संग समन्वय गरेर			निरन्तर
६	संरक्षण कलष्टरको पूर्वतयारी र प्रतिकार्य गतिविधिहरूका लागि आवश्यक मानव तथा वित्तीय स्रोतहरू पहिचान गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा	सरोकारवाला निकायहरु संग समन्वय गरेर			निरन्तर
७	जोखिममा पर्ने सक्ने महिला (सुत्केरी, गर्भवती, दुध खुवाईरहेका महिला सहित), बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्तिहरूको विवरण संकलन गरी आवश्यक सहयोगका लागि समन्वय गर्ने ।	महिला तथा बालबालिका शाखा	स्थानीय तह संग समन्वय गरेर			निरन्तर
८	अस्थायी आपत्कालीन आश्रयस्थल र केन्द्र आवश्यकता अनुसार स्रोत सामाग्रीको आँकलन र नपुग सामाग्रीको जोहो गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा	सरोकारवाला निकायहरु संग समन्वय गरेर			निरन्तर
९	विद्यालयहरूको जोखिमको आधारमा वर्गिकरण गर्दै सुरक्षा योजना तयार गर्ने, आकस्मिक योजना बनाउने र सुरक्षाका उपायहरू बारे योजना बनाउने	महिला तथा बालबालिका शाखा	विद्यालय संग समन्वय गरेर			निरन्तर
१०	महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई सुरक्षा निकाय र अन्यलाई खोजी तथा उद्धारमा प्राथमिकता दिन अभिमूखीकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा	सरोकारवाला निकायहरु संग समन्वय गरेर			निरन्तर
११	बालबालिका सम्बन्धी ऐनमा लगायत अन्य नीतिमा व्यवस्था भए बमोजिम बालकोष र लैंगिक कोष स्थापना गर्नमा सहजीकरण गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा	पालिकासंग समन्वय गरेर			निरन्तर

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. सं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूचि	मूख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्वयन प्रकृया	बजेट (रु.)	बजेट योगदान	समय सिमा
१२	सरोकारवाला निकायहरुको समन्वयमा पुर्व तयारीका लागि महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका व्यक्तिहरुमा हुन सक्ने हिंसा, दूर्यवहार, शोषण, हेला र भेदभावबाट संरक्षण गर्नका लागि विभिन्न सचेतना कार्यक्रमहरु (रेडियो सूचना, माइकिङ्ग) सञ्चालन गर्ने कार्यहरु संचालन गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा	पालिकासंग समन्वय गरेर			निरन्तर
१३	सरोकारवाला निकायहरुको आवश्यक सहकार्य गरी महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरीक, अपांगता भएका व्यक्तिहरुको लागि आवश्यक सेवाको लागि पैरवी गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा	सरोकारवाला निकायहरु संग समन्वय गरेर			निरन्तर
१४	Dignity kits, Recreation Kits, किशोरी किट तथा अन्य आवश्यक सामग्रीहरुको व्यवस्थापन र भण्डारणको तयारी लगायत रेडियोमा PSA तथा Jingle हरु तयार गरी व्यापक रुपमा प्रसारण गर्ने ।	महिला तथा बालबालिका शाखा	सरोकारवाला निकाय र रेडियो एफ एम संग समन्वय गरेर			निरन्तर
१५	एसएमएस, ब्लग, अनलाइन समाचार तथा लेख लगायतका सामग्रीहरु उत्पादन, तयार, प्रकाशन तथा प्रसारण गर्ने साथै PSAहरु तयार गरी TV,केबुल नेटवर्क, अनलाइन पोर्टल लगायतका माध्यमबाट व्यापक रुपमा प्रसारण गर्ने ।	महिला तथा बालबालिका शाखा	एफएम, टिभि र छपा			निरन्तर

तालिका १८. सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्य योजना

क्र. सं.	क्रियाकलाप	समयावधी	मूख्य जिम्मेवार निकाय	बजेट योगदान	अनुमानित लागत (रु.)
१	संरक्षण कलष्टरको आकस्मिक बैठक गर्ने ।	तत्काल	महिला तथा बालबालिका शाखा	सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरु	३०,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. सं.	क्रियाकलाप	समयावधी	मुख्य जिम्मेवार निकाय	बजेट योगदान	अनुमानित लागत (रु.)
२	महिला, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्तिहरुको तत्काल उद्धार तथा सहयोग गर्ने ।	तत्काल	गाँउपालिका	बाल हेल्पलाइन (१०९८) र नेपाल प्रहरी बालबालिका खोजतलास केन्द्र १०४	१,००,०००
३	उपचार, मनोविमर्श सेवा प्रदान गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	अस्पताल र बाल हेल्पलाइन १०९८	सम्बन्धित सरोकारवाल निकाय	५०,०००
४	महिला बालबालिका शाखा, स्थानीय बाल अधिकार समिति तथा बाल कल्याण अधिकारीहरुलाई संरक्षण कार्यमा परिचालन गर्न सहजीकरण गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	गाँउपालिका	महिला बालबालिका शाखा तथा स्थानीय बाल अधिकार समिति	५०,०००
५	संरक्षण क्लस्टरको सूचना सङ्कलन गर्न, व्याख्या गर्न र पुष्टि गर्न आपत्कालीन सूचना प्रणाली, स्थापना र सञ्चालन गर्ने ।	नियमित	महिला तथा बालबालिका शाखा	सरोकारवाला निकाय	४०,०००
७	आपत्कालीन आश्रयस्थल, राहत सामग्रीको व्यवस्था गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र अन्य सरोकारवाला निकायहरु	१,००,०००
८	संरक्षण क्लस्टरले स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्य समूह, शिक्षा समूह लगायत अन्य समूहहरुसँग नियमित र तत्काल समन्वय गर्ने ।	नियमित	महिला तथा बालबालिका शाखा	सम्बन्धित क्लस्टरहरु	०
९	महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरीक र अपांगता भएका व्यक्तिहरुमा हुन सक्ने हिंसा, दूव्यवहार, शोषण, हेला र भेदभावबाट संरक्षणका लागि विभिन्न सचेतना कार्यक्रमहरु रेडियो सूचना, माइकिङ्ग) गर्ने कार्यहरु संचालन गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा	सरोकारवाला कियहरु	५०,०००
१०	असहाय अनाथ तथा जोखिम तथा वैकल्पिक स्याहारको आवश्यकता भएका बालबालिकाहरुका तत्काल व्यवस्थापन गर्न ।	आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा	राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषद र बाल गृहहरु	५०,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. सं.	क्रियाकलाप	समयावधी	मूख्य जिम्मेवार निकाय	बजेट योगदान	अनुमानित लागत (रु.)
११	लैङ्गिक हिंसा प्रभावितहरूलाई तत्काल आवश्यकता अनुसार Safe House /Legal Assistant सेवाप्रदान गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा	Safe House	५०,०००
जम्मा					४,९०,०००

३.५ खोज तथा उद्धार क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

बाढी तथा पहिरोको तथा अन्य विपद्का कारण मानिसहरूको मृत्यु हुने, घाइते हुने, पुरिने तथा बगाउने, धनमालको क्षतिहुने जस्ता आपतकालीन अवस्था आई तत्काल खोज तथा उद्धार जस्ता कार्य गर्नुपर्ने हुन्छ । आपतकालीन अवस्थामा गर्भवती, सुत्केरी महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिकहरू र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू पनि उल्लेख्य संख्यामा प्रभावित हुन सक्ने र तत्काल उद्धार गरिनुपर्दछ । उद्धारका लागि आवश्यक पूर्वतयारीका कार्यहरू साथै तुरुन्त खोज र उद्धार गर्ने कार्यहरूको योजना बनाउन अत्यन्त जरुरी छ । उद्धारका कार्यहरूमा गाँउपालिका, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी, प्रदेश, स्थानिय तहको आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्रहरू, जिल्ला प्रशासन कार्यलयहरू तथा स्थानिय सामाजिक संघसंस्थाहरूको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । यि सम्पूर्ण जिम्मेवार निकायहरूको क्रियाकलाप सहितको खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ । खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका उद्देश्यहरू निम्न अनुसार छन् ।

- विपद् भन्दा पहिले खोज तथा उद्धारका क्रियाकलापहरूको योजना तयार गर्ने ताकि मानविय क्षति कम भन्दा कम होस,
- प्रतिकार्यका योजना बनाई खोज तथा उद्धारको लागि सहज वातावरण बनाउने र मानविय क्षति कम गर्न विषयगत क्षेत्रलाई तुरुन्त सक्रिय बनाउने ।

तालिका १९. खोज तथा उद्धार क्षेत्रको पूर्वतयारी योजना

क्र. सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरू	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	समयावधी	अनुमानित लागत (रु.)
१	स्थानिय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (Local Emergency Operations Centre) लाई २४ सै घण्टा संचालनमा राख्ने	गाँउपालिका	नेपाली सेना नेपाल प्रहरी शसस्त्र प्रहरी नेपाल रेडक्रस	निरन्तर	
२	जिल्ला आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र र प्रदेश आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्रसँग समन्वय गर्ने र संचार संयन्त्र तयार गर्ने र संचालन गर्ने	गाँउपालिका	नेपाली सेना नेपाल प्रहरी शसस्त्र प्रहरी नेपाल रेडक्रस	निरन्तर	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	समयावधी	अनुमानित लागत (रु.)
३	पूर्वतयारी र प्रतिकार्यमा लागि सरोकारवाला निकाय र संघसंस्थासँग समन्वय गर्ने, ढाँचा तयार गर्ने	गाँउपालिका	विकास साभेदार संस्थाहरु	जेष्ठ महिना भित्र	
४	गाँउपालिका स्तरमा भण्डार गृहहरु तयार गरी आवश्यक खोज, उद्धार तथा राहतका सामाग्रीहरु भण्डार गर्न निर्देशन दिने ।	गाँउपालिका	नेपाली सेना नेपाल प्रहरी शसस्त्र प्रहरी नेपाल रेडक्रस लगायत विकास साभेदार संस्था	मनसुन सक्रीय हुनु पूर्व	
५	आधारभूत मानवीय मापदण्ड र स्फेयर मापदण्डको वारेमा सबै सरोकारवालालाई तालिम दिने	गाँउपालिका	गाँउपालिका	चैत्र महिना भित्र	
६	आपतकालीन अवस्थामा विपद् प्रभावितको लागि अस्थायी आश्रय गृह छनौट तथा निर्माण र पशुहरुको लागि पशु गृह व्यवस्थापन गर्ने गराउने	स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय तह	नेपाली सेना नेपाल प्रहरी शसस्त्र प्रहरी नेपाल रेडक्रस लगायत विकास साभेदार संस्था	जेष्ठ मसान्त भित्र	
७	CADRE तालिम स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति तथा सुरक्षाकर्महरुलाई प्रदान गर्ने	स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय तह	भकारी परियोजना		७,००,०००
८	पालिका स्तरको विपद् व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र पूर्व चेतावनी प्रणालीको विकास, संचालन गर्ने गराउने	LEOC	सबै सरोकारवाला निकाय	निरन्तर	
९	खोज तथा उद्धारको गर्न आवश्यक पूर्व तयारीको लागि जनशक्ति उद्धार सामाग्रीहरुको तत्काल परिचालन हुने गरी तयारी हालतमा राख्ने	गाँउपालिका	नागरिक उड्ययन प्राधिकरण र नेपाली सेना	मनसुन सुरु हुनु पूर्व	
१०	खोज तथा उद्धारकर्ताहरुको क्षमता अभिवृद्धी तथा उद्धार कार्य गर्न सेमुलेसन अभ्यास समुदाय र विद्यालयमा प्रदान गर्ने	गाँउपालिका	भकारी, सुरक्षा निकाय	हरेक त्रैमासीक रूपमा	
११	जोखिम क्षेत्र भित्रका वासिन्दाहरुलाई सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन	गाँउपालिका	विकास साभेदार संस्थाहरु	मनसुन पूर्व	
जम्मा					

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

तालिका २०. खोज तथा उद्धार क्षेत्रका प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	समयावधी	अनुमानित लागत (रु.)
१	जल तथा मौसम पूर्वानुमान विभागसंग समन्वय गरी मौसमको बारेमा निरन्तर जानकारी लिने थप क्षती हुन नदिने	LEOC	जल तथा मौसम कार्यालय	निरन्तर	बजेट नलाग्ने
२	स्थानिय विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समितिको आपतकालीन बैठक बस्ने	LEOC	सुरक्षा निकायहरू, रेडक्रस लगायत स्थानीय संघसंस्थाहरू	-	बजेट नलाग्ने
३	विपद्को घटना हुनासाथ विपद्को प्रकृति हेरी पालिका स्तरको सुरक्षा निकायलाई परिचालन गर्ने		-	-	२,००,०००
४	खोज उद्धार तथा राहतमा प्रभावकारिता ल्याउन सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, जिल्ला प्रसासन कार्यालय	संघसंस्थाहरू	घटना हुने वित्तीकै र निरन्तर	बजेट नलाग्ने
५	मनोसामाजिक परामर्स तथा स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने	स्थानिय तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,		उद्धारको क्रममा	२,००,०००
६	आधारभूत मानवीय मापदण्ड र स्फेयर मापदण्डको पालना भए नभएको अनुगमन गर्ने	स्थानिय तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समित			५०,०००
७	विपद्को यर्थाथ सूचना तथा उद्धार प्रयासको जानकारी सार्वजनिक रूपमा प्रवाह गर्ने	गाँउपालिका प्रसासन	विभिन्न संचार माध्यम	निरन्तर	
८	असुरक्षित स्थानमा भएका विपद् प्रभावित व्यक्तिलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने गराउने	गाँउपालिका र जिल्ला प्रसासन कार्यालय	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय र अन्य	घटना पश्चात तत्काल	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र.सं.	प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	समयावधी	अनुमानित लागत (रु.)
			सरोकारवाला निकायहरु		
९	विपद्को समयमा गरिएका खोज उद्धार तथा राहत कार्य सम्बन्धि विवरण जिल्ला तथा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिमा पठाउने	स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति	जल तथा मौसम कार्यालय	निरन्तर	
१०	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गर्नुपर्ने भएमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिश गर्ने ।	LEOC	सुरक्षा निकायहरु, रेडक्रस लगायत स्थानीय संघसंस्थाहरु	आवश्यकता अनुसार	
जम्मा					४,५०,०००

३.६ सिघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

यस विषयगत क्षेत्रले विपद् पश्चात प्रभावितहरुलाई पुनर्स्थापना र पुनः निर्माणका कार्यहरु संचालन गरी पहिले कै अवस्थामा प्रभावित परिवार र समुदायलाई फर्काउन यथाशिघ्र कार्यहरु गर्नुपर्ने हुन्छ । जसको लागि सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरुसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्यमा यस विषयगत क्षेत्रले कार्यहरु गर्दछ । यस विषयगत क्षेत्रले एउटा मात्र क्षेत्रको पुनर्लाभको मात्र नभई सम्पूर्ण क्षेत्रलाई पहिलेकै अवस्था वा अझ त्यो भन्दा बलियो अवस्थामा फर्काउन महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ । यस विषयगत क्षेत्रको समग्र उद्देश्य विपद्का कारण विस्थापित परिवारहरुलाई पहिल्यैको अवस्थामा लैजानको लागि पुनःस्थापना, पुनर्निर्माणका कार्यहरु गर्ने र भत्किएका, पूर्ण रुपले नष्ट भएका भौतिक संरचनाको निर्माण कार्य गर्नुका साथै सार्वजनिक सुविधाका सेवाहरु संचालनमा टेवा पुऱ्याउनु हो भने यसका विशिष्ट उद्देश्यहरु निम्न हुनेछन् ।

- विस्थापित परिवारहरुलाई पहिल्यैको अवस्थामा लैजानका लागि पुनःस्थापनाका कार्यहरु गर्ने,
- भत्किएका, पूर्ण रुपले नष्ट भएका भौतिक संरचनाको निर्माण कार्य गर्ने,
- पुनर्निर्माण गर्दा बलियो र विपद् जोखिम कम हुने गरि निर्माण गर्ने,
- सार्वजनिक सुविधाका सेवाहरु संचालनमा टेवा पुऱ्याउने,
- प्रभावित समुदायमा जीविकोपार्जनको वैकल्पिक उपायको अवलम्बन गर्ने,
- पुनर्स्थापना र पुनः निर्माणका कार्यहरुमा अन्य विषयगत क्षेत्रहरुसँग समन्वय र सहकार्यमा कार्यहरु गर्ने ।

तालिका २१. सिद्ध पुनर्लाभ क्षेत्रको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी योजना

क्र. सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	समयावधी	अनुमानित लागत (रु.)
१	मनसुन तथा अन्य समयमा हुनसक्ने सम्भावित जोखिम, खासगरी जीविकोपार्जनका स्रोत साधनहरूमाथि पर्नसक्ने आघातको लेखाजोखा र पुर्नलाभमा सहयोगका लागि तयारी रहने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका		हरेक वर्ष मनसुन पूर्व	१,००,०००
२	जीविकोपार्जन स्रोतमा पर्नसक्ने क्षतिको लेखाजोखाको आधारमा अनुदान तथा ऋणको व्यवस्थापन गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरू तथा वैङ्गहरू	हरेक वर्ष चैत्र महिना भित्र	
३	सीपमूलक तालिम संचालन गर्ने संस्थाहरू पहिचान र संझौता गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरू तथा तालिम प्रदान गर्ने संघसस्था	आ.व. २०८०/८१ र नियमित	
४	कृषी, पशु तथा मानिसको विमा गर्ने कार्यमा प्रोत्साहन गर्ने र विमा गर्ने संस्थासंग समन्वय गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरू तथा विमा कम्पनीहरू	नियमित	
५	मौसम प्रतिरोधि बालीनाली लगाउन किसानलाई सहयोग गर्ने साथै यस्ता बालीको बिउ भण्डार बनाउन सहयोग गर्ने।	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरू तथा विमा कम्पनीहरू	नियमित	
६	विपद् प्रभावित क्षेत्रहरूको जीविकोपार्जन प्रोफाइलिङ्ग र जीविकोपार्जन शैली ढाँचा नक्सांकन गर्ने ।	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने सदस्यहरू	आ.व. २०८०/८१ सम्ममा	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	समयावधी	अनुमानित लागत (रु.)
७	शीघ्र पुर्नलाभ विषयगत समूहको सदस्यहरुको लिस्ट, सम्पर्क तथा स्रोतको उपलब्धता र सम्भावना अद्यावधिक गरि राख्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने सदस्यहरु	आ.व. २०७९/८० सम्ममा	बजेट आवश्यक नपर्ने
जम्मा					

तालिका २२. सिघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको प्राथमिकता प्राप्त प्रतिकार्य योजना

क्र. सं.	प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	समयावधी	अनुमानित लागत (रु.)
१	प्रभावित क्षेत्रमा श्रममा आधारित नगद कार्यक्रम स्थानीय पूर्वाधार निर्माण एवं जिवीकोपार्जन सुधार कार्यक्रम संचालन गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरु	विपद्को १ महिना भित्र	१०,००,०००
२	तत्कालिन पुनर्स्थापनाको लागि आवश्यक लेखाजोखा तथा विश्लेषण गरी विस्थापितहरुको बसोवास र तत्कालिन जिविकोपार्जन जस्ता प्रमुख क्षेत्रको विकासको कार्यलाई अघि बढाउने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने सदस्यहरु	विपद्को १५ दिन देखि ३ महिनासम्म	
३	तत्काल जिविकोपार्जनको लागि आवश्यक पर्ने सीपमूलक तालिमहरु, आवश्यक सामग्रीहरु, विउ विजनहरु वितरण गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरु	विपद्को ३ महिना देखि ६ महिना भित्र	
४	प्रभावित घरपरिवारलाई मौसम प्रतिरोधि बाली नाली लगाउन कृषि सामग्री सहयोग गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी कार्यलय तथा विषयगत क्षेत्रमा	विपद्को १ महिना देखि ६ महिना भित्र	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. सं.	प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	समयावधी	अनुमानित लागत (रु.)
			कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरु		
५	गल्ली पहिरो नियन्त्रण, संरक्षण पोखरी, पहिरो रोकथाम, सिंचाई कुलो सुधार, खोला किनारा संरक्षण, पानी मुहान संरक्षण, भूक्षय नियन्त्रण, बाटो मर्मतकार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरु	विपद्को ३ महिना भित्र	५,००,०००
६	बाढी एवं पहिरोबाट प्रभावित परिवारका पशुपंक्षका लागि पशु स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्ने र कृषि सम्बन्धि सेवा तथा सामग्री उपलब्ध गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी कार्यलय तथा विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरु	विपद्को ३ महिना भित्र	
७	विपद् प्रभावितहरूको लागि अनुदान तथा ऋण वितरण गर्न वित्तीय संस्थाहरूसंग समन्वय गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरु तथा वित्तीय संस्थाहरु	विपद् पश्चात तुरुन्त शुरु गर्ने	
८	विपद् प्रभावितहरूको लागि अस्थायी आवास निर्माण गर्न आवास क्लस्टरसंग समन्वय गरी आवश्यक सामग्रीहरू सहयोग गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरु तथा आवास विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	विपद् पश्चात तुरुन्त शुरु गर्ने	
९	विपद् प्रभावितका लागि खानेपानी तथा सरसफाई व्यवस्थापनको लागि सम्बन्धित क्लस्टर संग समन्वय गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरु तथा खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	विपद् पश्चात तुरुन्त शुरु गर्ने	बजेट आवश्यक नपर्ने

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. सं.	प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	समयावधी	अनुमानित लागत (रु.)
१०	शीघ्र पुनर्लभिका कार्यक्रमहरुमा स्थानीय सीप, श्रोतसाधन र स्थानीय-हरुको सहभागिता वृद्धि गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरु	विपद्को १ महिनादेखि ३ महिना भित्र	बजेट आवश्यक नपर्ने
११	वातावरण संरक्षण, वृक्षारोपण जस्ता कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरु तथा उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	विपद्को १ महिनादेखि ३ महिनादेखि निरन्तर	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण कार्यलयको बजेट अन्तर्गत गर्ने
१२	संरक्षण विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गरी महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका व्यक्तिहरुमाथि हुन सक्ने हिंसा, भेदभाव, वेचविखन, दुरूपयोग जस्ताकार्य रोक्न कार्य गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरु तथा संरक्षण क्षेत्रका सदस्यहरु	विपद्को तत्काल पश्चात तथा निरन्तर	संरक्षण क्षेत्रको बजेट अन्तर्गत गर्ने
१३	विमा अनुसार विमा गरिएको रकम उपलब्ध गराउन सहयोग गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरु तथा विमा कम्पनिहरु	विपद्को तत्काल पश्चात तथा निरन्तर	
१४	विपद्बाट क्षति भएका आधारभूत सेवाहरुको पुनर्स्थापनाका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरु	पश्चात तथा निरन्तर ६ महिनासम्म	
१५	नगद कार्य समूह (Cash Working Group) सँग समन्वय तथा सहकार्य गर्ने ।	सामाजिक विकास साखा /गाँउपालिका	विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने अन्य सदस्यहरु	विपद्को १ महिना देखि ६ महिनासम्म	
जम्मा					

३.७ खाद्य तथा कृषिक्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

उद्देश्य

खाद्य सुरक्षा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मुख्य उद्देश्य विभिन्न सरोकारवाला निकायहरु संग समन्वय गरी अन्तर सहयोगलाई प्रबर्धन गर्ने र विपदबाट हुनसक्ने खाद्य सुरक्षा जोखिमको पूर्व तयारी र प्रतिकार्यका लागि आवश्यक सहयोग, सहकार्य र समन्वय गरी भोकमरी तथा प्रकोपबाट प्रभावित व्यक्तिहरुको जीवन र जीविकोपार्जन बचाउन छिटो, उचित र प्रभावकारी सुविधा सुनिश्चित गर्ने हो । यसका लागि खाद्य सुरक्षा समूहले निम्नानुसारका कार्यहरुमा जोड दिनेछ ।

- कृषि तथा पशु सेवा उत्पादन क्षेत्रमा उल्लेख्य वृद्धि गरि खाद्य तथा पोषण सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने,
- जीविकोपार्जनका लागि उद्यमशिलता तथा मेड मोडलमा आधारित विभिन्न कृषिजन्य वा अन्य उद्यम कार्यक्रमहरु मार्फत दिगो तथा वैकल्पिक आयआर्जनको सुनिश्चितता गर्ने,
- विपदको समयमा चरम खाद्य असुरक्षा भएका परिवारलाई खाध्य तथा नगद अनुदान (सर्शत/निर्शत) प्रदान गर्ने,
- विपदको अवस्थामा खाद्यपदार्थको खरिद, भण्डारण तथा विक्री वितरण को सहज व्यवस्थापन मार्फत जोखिम समुदायमा खाद्य सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने ।

तालिका २३. खाद्य तथा कृषिक्षेत्रको प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी योजना

क्र. स.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	बजेट (रु.)
कृषि तथा पशु क्षेत्र				
१	आवश्यक विभिन्न सुचना तथा तथ्यांकहरु समयमा उपलब्ध हुने गरि अध्यावधिक गरि प्रतिवेदन तयार गर्ने	खाद्य तथा कृषि शाखा	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु	
२	विभिन्न सूचकका आधारमा पालिका अनुसार खाद्य असुरक्षित र प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्र तथा जनसंख्या आँकलन गर्ने	खाद्य तथा कृषि शाखा	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु	
३	कृषिसँग सम्बन्धित जलवायु पूर्व सूचना प्रणाली स्थापना गरी कृषक समुदायलाई सूचना प्रवाह गर्ने	खाद्य तथा कृषि शाखा	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु	
४	कृषकहरुको जोखिम न्यूनीकरण र अनुकूलन क्षमता बढाउने तथा बाली तथा पशुपंछी विमाको प्रिमियममा टप अप सहित कृषकहरुलाई यस तर्फ बढी आकर्षित गर्ने	खाद्य तथा कृषि शाखा	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु/शिखर,	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. स.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	बजेट (रु.)
			सगरमाथा ईन्सुरेन्स कम्पनीहरु	
५	उच्च मूल्यका कृषि वस्तु, रैथाने वाली तथा जडीबुटीको उत्पादनमा वृद्धि गरी आन्तरिक र बाह्य बजारमा निर्यात गर्ने व्यवस्था मिलाउने	खाद्य तथा कृषि शाखा	कृषि विकास कार्यालय	
६	पशुपक्षिका लागि विपद्को समयमा आवश्यक दाना तथा चारा भण्डारण गर्ने र वितरण प्रणालिको विकास गर्ने	खाद्य तथा कृषि शाखा		
जीविकोपार्जन				
१	विपद् प्रभावित क्षेत्रहरुको जीविकोपार्जन प्रोफाइलिङ्ग र जीविकोपार्जनशैली ढाँचा नक्सांकन गर्ने	खाद्य तथा कृषि शाखा	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु	
२	कृषि वन प्रवर्धनका लागि पकेट क्षेत्र निर्धारण गर्ने	खाद्य तथा कृषि शाखा	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु	
३	वैदेशिक रोजगारबाट सिकेको सीप तथा ज्ञानलाई स्वदेशमै प्रयोग गरी उद्यमशीलतामा आधारित मेड्पा मोडलको प्रयोग गरि कृषि तथा पशुमा आधारित लघु उद्यम संचालन गरि स्थानिय स्तरमा रोजगारी सिर्जना गर्ने	खाद्य तथा कृषि शाखा	उद्योग तथा उपभोक्ता हित संरक्षण कार्यालयहरु	
४	महिला र युवा लक्षित उद्यमशीलता सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने	खाद्य तथा कृषि शाखा	उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय	
५	वन क्षेत्रको माध्यमबाट उद्यम विकास तथा रोजगारीका अवसरहरु सिर्जना गर्ने	खाद्य तथा कृषि शाखा		
	जम्मा			

तालिका २४. खाद्य तथा कृषिक्षेत्रको प्राथमिकता प्राप्त आपत्कालिन प्रतिकार्य योजना

क्र. स.	क्रियाकलाप	समयावधी	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत (रु.)
कृषि तथा पशु सेवा क्षेत्र					
१	पालिका स्तरको कृषि तथा पशु क्षेत्रको उत्पादन, उत्पादकत्व र आवश्यकताको अवस्था अध्ययन गर्ने साथै विभिन्न सूचकको आधारमा पालिका अनुसार खाद्य असुरक्षित क्षेत्रको पहिचान गर्ने	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	खाद्य तथा कृषि शाखा	विश्व खाद्य कार्यक्रम/ भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	
२	युवा उद्यमीहरूलाई सहूलियत पूर्ण कर्जा र व्याज अनुदान उपलब्ध गराई कृषि उद्यमशीलता विकास गरी स्वरोजगारी सृजनाका लागि प्रोत्साहन गर्ने	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	खाद्य तथा कृषि शाखा	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	
३	कृषि उत्पादन तथा व्यवसायमा प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने क्षती न्यूनीकरण र विपद्लाई शीघ्र सम्बोधन गर्न तथा पशुपन्छीका महामारी रोग नियन्त्रण गर्न आवश्यक भ्याक्सिन उपलब्ध गराउने, पशुपन्छी रोग निदान कार्यक्रम, विपद्को क्षती न्यूनीकरण र आकस्मिक बाली संरक्षण सेवा प्रदान गर्ने	विपद् भएको ६ महिना भित्र	खाद्य तथा कृषि शाखा	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	
४	कृषक समुह कृषि उद्यमि तथा सहकारीहरूलाई नयाँ उपकरण तथा कृषि यान्त्रीकरण उपलब्ध गराइ कृषि तथा पशुपन्छी व्यवसायलाई थप प्रतिस्पर्धा र युवामैत्री बनाउन यान्त्रीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	खाद्य तथा कृषि शाखा	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	मन्त्रालयको ५ करोड २५ लाख
५	पालिका स्तरीय पशुपन्छि विकास शाखा को सुदृढीकरण गर्ने	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	खाद्य तथा कृषि शाखा	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	मन्त्रालयको ३ करोड ७० लाख
६	व्यवसायिक एवं उन्नत नश्लका पशुपन्छी, मत्स्य पालन, मौरीपालन र उच्च मूल्यका पन्छीपालनलाई प्रोत्साहनका लागि भेंडा, बाखा, भैंसी, मौरी, माछा र घाँसको श्रोत केन्द्र स्थापना र प्रबर्धन गर्ने	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	खाद्य तथा कृषि शाखा	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. स.	क्रियाकलाप	समयावधी	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत (रु.)
७	कृषकहरूलाई आधारभूत कृषि उत्पादन सामग्री (मल, विउ, वेर्ना, नश्ल, औजार, उपकरण, विषादी) को समयमै उपलब्धता हुने सुनिश्चितताका लागि प्रांगारिक मल तथा जैविक विषादीको बिक्रि मूल्यमा सहूलियत र श्रोत केन्द्र स्थापना गर्ने	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	खाद्य तथा कृषि शाखा	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय / विषयगत परियोजनाहरु	
८	फलफुल तथा पशुपालन व्यवसायको उत्पादन तथा उत्पादकत्व बढाउन सहूलियत दरमा उन्नत जातका फलफुलका वेर्ना तथा पशुपन्छी नश्ल बितरण	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	खाद्य तथा कृषि शाखा	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय / विषयगत परियोजनाहरु	
९	बर्षा तथा खडेरी सहन सक्ने खालका बाली तथा तरकारी खेति गर्न प्रविधि र विउ विजनमा कृषकलाई सहयोग तथा प्रोत्साहन गर्ने ।	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	खाद्य तथा कृषि शाखा	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय / विषयगत परियोजनाहरु	
१०	कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने खालका प्राविधिक तालिमहरु सञ्चालन गर्ने ।	विपद्को ६ महिना भित्र	खाद्य तथा कृषि शाखा		
११	एक घर एक बगैँचा र करेसाबारीको अवधारणा मार्फत जैविक विविधताको प्रवर्दन गर्ने ।	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	खाद्य तथा कृषि शाखा	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय समन्वयमा	
१२	सौर्य, विद्युत, मानवीय लगायत शक्तिबाट सञ्चालन गर्ने साना सिंचाई, प्लाष्टिक पोखरी, हिउँ पोखरी, थाइ जार लगायतमा विशेष सुबिधा दिने ।	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	खाद्य तथा कृषि शाखा	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	
१३	सामुदायिक ग्रामीण पूर्वाधार विकास तथा निर्माणमा सहयोग (विभिन्न प्रकारका सिंचाई, संकलन केन्द्र आदि)	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	खाद्य तथा कृषि शाखा	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय / विषयगत परियोजनाहरु	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र. स.	क्रियाकलाप	समयावधी	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत (रु.)
१४	जलवायुजन्य जोखिम सहनसक्ने नयाँ तथा पुराना रैथाने बालीहरु संरक्षणका लागि सामुदायिक विउँ बैंकहरु स्थापना गर्ने	१ वर्ष भित्र	खाद्य तथा कृषि शाखा	नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालय र विश्व खाद्य कार्यक्रम	
१५	छानिएका कृषि वस्तु मूल्य शृङ्खलाहरु (स्याउ, ओखरजातका फलफूल, बेमौसमी तरकारी, तरकारी बीउ, मह, दुग्ध व्यवसाय, खसीबोका र जुम्ली सिमी, जुम्ली मार्सि, कोदो, फापर, चिनो, कागुनो लगायतका रैथाने बाली) हरूको विकासमा सह-लगानी विकास गर्ने	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	खाद्य तथा कृषि शाखा	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	
आयआर्जन					
१	जोखिममा परेका परिवारहरुका लागि आयआर्जन कार्यक्रम सहयोग गर्ने	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	खाद्य तथा कृषि शाखा	नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालय र विश्व खाद्य कार्यक्रम	
२	सीपमा आधारित व्यवसायिक तालिमका साथै उद्यम स्थापनाको लागि प्रविधि सहयोग र नयाँ तथा पुराना कृषि-वन, पशुपालन संग सम्बन्धित विभिन्न उद्यमहरु स्थापना गर्न शुरुवाती सहयोग गर्ने	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	खाद्य तथा कृषि शाखा	नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालय र विश्व खाद्य कार्यक्रम	

खण्ड चार : आवश्यकताको लेखाजोखा

४.१ विषयगतक्षेत्र अन्तर्गत उपलब्ध स्रोत साधनहरु

यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अन्तर्गतका सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरु तथा समुदायमा स्तरमा भएका सामग्रीहरुको सुचि तयार गरेका छन् जसलाई यस योजनाको अनुसुचि ५ र ६ मा राखिएको छ । विषयगत क्षेत्रको विस्तृत स्रोत साधनको विवरणको लागि सम्बन्धीत क्षेत्रको आपत्कालिन योजना तथा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना हेर्नुपर्ने हुन्छ ।

४.२ आर्थिक स्रोत र उपलब्ध हुने विधि र संयन्त्र

गाँउपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनको लागि योजना अनुसारको बजेट व्यवस्थापन आ आफ्नो विषयगत क्षेत्रको आ आफुले गर्नेछन् । विषयगत क्षेत्रहरुको योजनामा रहेका क्रियाकलापको बजेट र त्यसको व्यवस्थापन कहाँबाट हुन्छ भन्ने उल्लेख भएको छ । विषयगत क्षेत्रहरुले सोहि अनुसारको जिम्मेवारी लिई बजेट व्यवस्थापन र परिचालन गर्नेछन् । बजेट जुटाउने कार्यमा सहजिकरण र बजेटको अनुगमन र मूल्याङ्कन गाँउपालिकाले गर्नेछ ।

खण्ड पाँच : समन्वय र सहकार्य तथा समावेशिकरण

५.१ विभिन्न निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य

तातोपानी गाँउपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनको क्रममा स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समितिले स्थानिय, जिल्ला, प्रदेश तथा संघ अन्तर्गतका सम्बन्धीत निकाय जस्तै जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण, गृह मन्त्रालय, संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग साथै अन्य मन्त्रालय र निकायहरूसँग आवश्यक सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य गर्नेछ। यसका साथै गाँउपालिकामा कार्यरत संयुक्त राष्ट्रसंघका विभिन्न निकाय र परियोजनाहरु तथा अन्तराष्ट्रिय तथा गैर सरकारी संस्थाका साथै नीजि क्षेत्रहरूसँग पनि समन्वय र सहकार्य गर्नेछ। यसरी समन्वय र सहकार्यका कार्यहरु गर्दा गाँउपालिकाले सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रहरूसँग छलफल गरी योजना सहित अगाडी वढ्नेछ। विषयगत क्षेत्रहरुले योजनाको कार्यान्वयनको क्रममा आपसि समन्वयमा र सहकार्यमा साभा योजना सहित अगाडी वढ्नेछन्। यस क्रममा गाँउपालिकासँगको र अन्य विपद् जोखिम न्यूनिकरण र व्यवस्थापनमा कार्य गर्ने सम्पूर्ण निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा नै सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रहरुले विषयगत क्षेत्रका योजना कार्यान्वयनका प्रक्याहरु अगाडी वढाउनेछन्।

५.२ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

विपद्बाट महिला/पुरुष, बालबालिका, बृद्धबृद्धा, अशक्त वा विभिन्न कारणले भिन्न शारीरिक तथा मानसिक अवस्था भएका व्यक्तिहरुमा फरक-फरक प्रभाव पर्दछ। त्यसैले यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा विपद् हुनु अगावैको अवस्थामा संकटासन्नता लेखाजोखा, क्षमता विकास र स्रोत परिचालन गर्दा महिला/पुरुष, बालबालिका, बृद्धबृद्धा, अशक्त वा विभिन्न कारणले भिन्न शारीरिक तथा मानसिक अस्वस्थता भएका व्यक्तिको आवश्यकता र क्षमतालाई मध्यनजर गरिएको छ। यस योजनाले ती वर्गहरुको फरक आवश्यकता, योगदान र क्षमतालाई सम्बोधन गर्ने प्रयास गरेको छ। विपद्को पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमनका हरेक चरणमा सबैले महिला/पुरुष, बालबालिका, बृद्धबृद्धा तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति सहित सामाजिक तथा आर्थिक रुपमा पिछडिएका समुदायको पहुँच, प्रतिनीधित्व र सक्रिय सहभागीताको सुनिश्चित गर्न यस योजनाले प्रयत्न गरेको छ। जसको लागि विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका कार्यहरु गर्दा सरोकारवाला सम्पूर्ण निकाय र विषयगत क्षेत्रहरुले निम्न कुराहरुको सुनिश्चितता गर्नेछन्।

विपद् पूर्वतयारीका कार्यहरुमा

- पुरुष, महिला, केटाकेटीहरु, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, जातजाति, दलित महिला पुरुष, उमेर अनुसार बालबालिका, युवा, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती र स्तानपान गराउने महिलाहरुको तथ्यांक अद्यावधिक गरिराख्ने।
- विपद् सम्बन्धि समितिहरुमा सबै वर्गहरुको समानुपातिक सहभागिता सुनिश्चित गर्ने।
- पुरुष, महिला, केटाकेटीहरु, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, जातजाति, दलित महिला पुरुष, उमेर अनुसार बालबालिका, युवा, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती र स्तानपान गराउने महिला विपद्मा वढी प्रभावित हुने भएकाले पूर्वानुमानमा आधारीत वित्तिय व्यवस्था तथा क्रियाकलाप, सामाजिक संरक्षण सहयोग व्यवस्थापनका कार्यहरु गर्ने।

- विपद् सम्बन्धी तालिम तथा अभिमुखिकरणमा त्यस्ता वर्गहरुको सहभागिताको सुनिश्चितता साथै प्राथमिकता दिईनुपर्ने कुराहरुमा स्पष्ट वुझाई विकास गर्ने ।

विपद् प्रतिकार्यका चरणमा गरिने कार्यहरु

- लिङ्ग, उमेर, जातजातियता, दलितहरु, भाषा, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गर्भवती, स्तनपान गराउने महिला र लैङ्गिक अल्पसंख्यक तथ्यांक संकलन गर्ने ।
- विषय क्षेत्र अन्तर्गतका निसर्त नगद प्रवाह वा अन्य क्रियाकलापहरुमा अपाङ्गता भएका व्यक्ति, महिला र बालबालिकाले नेतृत्व गरेका घर, दलित, एकल महिला, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती, स्तनपान गराउने महिलाहरुलाई प्राथमिकता दिने ।
- स्थानिय भाषाको प्रयोग गर्ने र वितरण स्थलहरुको बारेमा पुर्ण जानकारी दिने ।
- वितरण प्रकृत्यामा महिला र पुरुषको छुट्टा छुट्टै लाईन र पंक्ति सुनिश्चित गर्ने ।
- बलत्कार, यौन दुर्व्यवहार तथा सर्प टोकाइ जस्ता जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न सुर्यास्त भन्दा पहिले नै कार्यक्रमको समापनको सुनिश्चितता गर्ने ।
- मानिसहरुलाई प्रक्रियाहरुमा सहयोग र मार्गदर्शन गर्न सहयोग कक्षको प्रबन्ध गर्ने ।
- प्रतिकार्यका क्रियाकलापको समयावधिमा आत्मसम्मानको प्रत्याभुत गर्ने ।
- प्रतिकार्यको समयमा व्यक्तिगत सरसफाई किट, प्राथमिक उपचार बाकस र सेनिटरी प्याडका व्यवस्था गर्ने ।
- राहत वितरण स्थलमा अस्थायी रुपमा महिला र पुरुषलाई छुट्टा छुट्टै शौचालयको प्रबन्धको सुचिनिश्चितता गर्ने । लैङ्गिक मैत्री बनाउन प्रयास गर्ने (बन्द हुने, बत्ति, कमोड, आवरण कभर सहित डस्टविनको व्यवस्था गर्ने, भुन्डयाउने ठाउँ) ।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण संवेदनशिल भाषाको प्रयोग गर्ने र लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण संवेदनशिल व्यवहारको प्रदर्शन गर्ने ।

खण्ड छ : अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना

विषयगत क्षेत्रको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना सम्बन्धित क्षेत्रले तयार गरेको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना बमोजिम हुनेछ। जसको विस्तृत अध्ययनको लागि विषयगत क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई सन्दर्भको रूपमा हेर्न सकिनेछ। स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समितिको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन तल दिईएका उपखण्डहरूमा बताईए बमोजिम गर्नेछ।

६.१ लक्ष्य र सूचकहरू

विपद् जोखिम न्यूनिकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३० को चार प्राथमिकता क्षेत्र अन्तर्गत राखिएका लक्ष्यहरूलाई प्रादेशिक योजनाले सहयोग गर्ने भएकोले कार्ययोजनाका लक्ष्य प्राप्तिको लागि प्रमुख सुचक, सुचकहरूको अहिलेको आधार रेखा र लक्ष्यलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ। प्रमुख सुचकहरूको लक्ष्य सन् २०३० सम्मको हो। मन्त्रालय र विषयगत क्षेत्रहरूले यहि सुचकहरूका आधारमा लक्ष्य प्राप्तिका लागि योजना कार्यान्वयन गर्नेछन् साथै यिनै लक्ष्यहरूलाई आधार मानि अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समेत गर्नेछन्।

तालिका २५. कार्ययोजनाका लक्ष्य प्राप्तिको लागि प्रमुख सुचक, सुचकहरूको अहिलेको आधार रेखा र लक्ष्य

क्र.स.	सूचक	आधार रेखा	लक्ष्य
१	विपद्बाट हुने मृत्यु दर उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने (सडक दुर्घटना देखि बाहेक)	१०	२
२	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरूको वार्षिक औसत संख्या	२३०	५०
३	विपद्बाट घाईते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या	१३०	५०
४	विपद्बाट क्षति हुने घरहरूको वार्षिक औसत संख्या	१५६	७०
५	कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा विपद्कोकारण हुने वार्षिक औसत प्रत्यक्ष आर्थिक क्षति घटाउने	२,३५,५६,३०२	१,००,००,०००
६	विपद् व्यवस्थापन संयन्त्रको स्थापना	भएको	परिमार्जित गर्दै जाने
८	विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन वा नियमावली बनेको	बनेको	परिमार्जित गर्दै जाने
९	स्थानिय आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्र स्थापना र सन्चालन भएको	छ	क्षमता अभिवृद्धि गर्दै लैजाने
१०	आपत्कालिन कोष स्थापना गरेको	४५०००००	९५०००००
११	स्थानिय तहमा गोदाम घर स्थापना र व्यवस्थापन	नभएको	
१२	बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् जोखिम सूचना तथा आंकलनको उपलब्धता र पहुँच भएका जनसंख्या प्रतिशत	०	२०

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र.स.	सूचक	आधार रेखा	लक्ष्य
१३	विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूमा पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्यविधि लागु भएको	छैन	कार्यविधि बनाई लागु गर्नुपर्ने
१४	स्थानीय स्तरमा उपयोगी विपद् जोखिमसम्बन्धी सूचना तथा जानकारी एवं आंकलन जनसमुदायलाई उपलब्ध गराउन सक्ने प्रतिशत	१०	५०

६.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संयन्त्र

तातोपानी गाँउपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई प्रकृयाको सन्दर्भमा आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले विषयगत क्षेत्रहरूको योजनाको कार्यान्वयनको अवस्थाको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाईहरूको आधारमा प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि कार्य गर्नेछ, भने सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रहरूले आफ्ना योजना कार्यान्वयनको क्रममा अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्ने कार्य गर्नेछन् । योजना कार्यान्वयनका क्रममा प्राप्त सिकाईहरूलाई संकलन गरी आफ्ना विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू र मन्त्रालयसँग छलफल गरी थप प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि पहल गर्नेछन् । प्रकोप अनुसार पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सामान्यतया दुई पटक गरिनेछ (जस्तै बाढी, पहिरो जस्ता प्रकोपका लागि मनसुन पूर्व र पश्चात्, शीतलहर पूर्व र पश्चात्, अन्य प्रकोपको हकमा विपद् पश्चात्) । योजना कार्यान्वयनको अवस्था र प्रभावकारिताको अनुगमन आवश्यकता अनुसार त्रैमासिक, चौमासिक, अर्धवार्षिक गरिनेछ । अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाईको लागि तलको तालिका बमोजिमको सुचनाहरू संकलन गरिनेछ ।

तालिका २६. अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाईको लागि सुचनाहरू संकलन खाका

क्र.स.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्य	मूख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्वयनको अवस्था	असल अभ्यास तथा कमि कमजोरी	सुझाव
१					
२					
३					
४					
५					
६					

६.३ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजना

विषयगत क्षेत्रहरूले आ आफ्ना योजनाहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजना तहको खाका बमोजिम तयार गरी योजनाको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्नेछन् भने स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समितिले सबै विषयगत क्षेत्रहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजना तयार गर्नेछ ।

तालिका २७. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजनाको खाका

विषयगत क्षेत्र	योजना गरिएका क्रियाकलापहरु	अनुगमन/मूल्याङ्कन समयावधी	अनुगमन/मूल्याङ्कन गर्ने जिम्मेवार निकाय	अनुगमन/मूल्याङ्कन प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने निकाय

६.४ क्षमता विकास

तातोपानी गाँउपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य क्षमता बढाउनको लागि स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति, गाँउपालिका, वडा कार्यलयहरु, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षाकर्मी तथा समुदाय सम्पूर्णको विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनमा क्षमता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने हुन्छ । क्षमता विकासको कार्यक्रम निरन्तर चलिरहने प्रकृया हो । योजनाको प्रारम्भिक चरणमा गरिने समग्र क्षमता विकासका योजना तल प्रस्तुत गरिएको छ । विषयगत क्षेत्रहरुको प्रारम्भिक चरणको क्षमता विकास योजना विषयगत क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बमोजिम हुनेछ जसको लागि विषयगत क्षेत्रको विस्तृत योजना हेर्नुहोला ।

तालिका २८. विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनको क्षमता विकास योजना

क्षमता विकासका क्रियाकलापहरु	निकाय/सहभागि	क्रियाकलापको लागि मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत (रु.)
स्थानिय आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्र को क्षमता अभिवृद्धि तालिम र आवश्यक सामग्री व्यवस्थापन गर्ने	स्थानिय आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्र	गाँउपालिका	भकारी परियोजना	५,००,०००
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा र मौसम सुचना केन्द्र (PCCMIS)	कृषि साखा र सुचना प्रविधि साखा	गाँउपालिका	विश्व खाद्य कार्यक्रम, पेश नेपाल	२,००,०००
विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनको लागि स्थानियकरण तालिम (स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई)	स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई	गाँउपालिका	भकारी, किर्डाक	२,३०,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्षमता विकासका क्रियाकलापहरु	निकाय/सहभागि	क्रियाकलापको लागि मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत (रु.)
स्थानिय तथा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिलाई तालिम तथा सामग्रि सहयोग		गाँउपालिका	वर्ल्डभिजन, किर्डाक / भकारी कार्यक्रम	३,००,०००
पालिका स्तरिय सिमुलेसन अभ्यास			पालिका/किर्डाक भकारी कार्यक्रम	८०,०००

६.५ पुनरावलोकन र पृष्ठपोषण

तातोपानी गाँउपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई बार्षिक रुपमा पुनरावलोकन र मूल्याङ्कन गरिनेछ। सो पुनरावलोकन र मूल्याङ्कनको आधारमा समसामयिक परिमार्जित गर्नुपर्ने भएमा परिमार्जनको लागि एक समिति बनाई परिमार्जित गरिनेछ। योजना पुनरावलोकन गर्न बैठक बोलाउने र पुनरावलोकनको लागि सहजिकरण गर्ने मूख्य जिम्मेवारी तातोपानी गाँउपालिकाको हुनेछ।

सन्दर्भ सामग्रीहरू

१. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्देशिका, २०७६
२. राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७० (प्रथम संशोधन २०७५)
३. विपद् जोखिम न्यूनिकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८-२०३०
४. विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४
५. नेपालको संविधान, २०७२
६. राष्ट्रिय जनगणना प्रारम्भिक नतिजा, २०७८
७. पन्ध्रौ योजना (आ.ब. २०७६/७७-२०८०/८१), राष्ट्रिय योजना आयोग
८. तातोपानी गाँउपालिकाको पार्श्वचित्र, २०७६
९. डि.आर.आर. पोर्टल, गृह मन्त्रालय
१०. मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य राष्ट्रिय कार्ययोजना, २०७९
११. जल तथा मौसम विज्ञान विभागको वेवसाईट

अनुसूचीहरू

अनुसूचि १: स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समितिको नामावली तथा सम्पर्क विवरण

क्र.स.	नाम	ठेगाना	पद	सम्पर्क नं.
१	नन्द प्रसाद चौलागाई	तातोपानी गा.पा.	संयोजक	९८६८३५६५३८
२	रेवती रावल	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८६०९०६८६१
३	मिलन बुढाथापा	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८५८३२०८२३
४	कर्ण बहादुर कठायत	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८६५३१३३६७
५	चन्द्रमान बुढा	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८४८३०२८०७
६	गोर्कण रावल	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८५८०३४०४०
७	अमर बहादुर रोकाय	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८४८३००२४९
८	छिरिङ्ग महत	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८५८०३३०७१
९	विशाल खड्का	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८४८०९९२७७
१०	तिलकबहादुर रावत	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८६६७७७३४३
११	नर बहादुर रावत	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८५८३६६०८२
१२	गुरु प्रसाद चौलागाई	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८४८३०७५५१
१३	डिल्ली बहादुर बुढा	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९७४९८६२८२९
१४	विर बहादुर शाही	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८४८१५५९८२
१५	नर विर सुनार	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८४८३११०७१
१६	मुनबहादुर डाँगी	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८६६५३८६५०
१७	मानबहादुर कुँवर	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८६८३२४३१८
१८	तिल रावल	तातोपानी गा.पा.	सदस्य	९८६८३९१०९९
१९	अंगराज डाँगी	तातोपानी गा.पा.	सदस्य सचिव	९८६८१०१९४७

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

अनुसूचि २ : वडा अध्यक्षहरुको सम्पर्क विवरण

वडा	नाम	ठेगाना	सम्पर्क
१	कर्ण ब. कठायत	राँका	९८६५३१३३६७
२	चन्द्रमान बुढा	जमी	९८४८३०२८०७
३	गोकर्ण रावल	लिताकोट	९८५८०३४०४०
४	अमर रोकाया	हाँकु	९८४८३००२४९
५	छिरिंग महत	लाम्रा	९८५८०३३०७१
६	विशाल खड्का	धौलापानी	९८४८०९९२७७
७	तिलक रावत	ताम्ती	९८६६७७७३४३
८	नर बहादुर	टोप्ला	९८५८३६६०८२

अनुसूचि ३ : सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिको नामावली तथा सम्पर्क विवरण

क्र.स.	नाम	ठेगाना	पद	सम्पर्क नं.
	नियापानी			
१	जाकिराम नेपाली		अध्यक्ष	
२	बिन्दु रोकाया		उपाध्यक्ष	
३	मुनकोईला सार्कि		सचिव	
४	शुनकेशा जैशी		कोषाध्यक्ष	
५	सागर न्यौपाने		सदस्य	
६	जाक्ती सार्कि		सदस्य	
७	तुली सार्कि		सदस्य	
८	धउताल सार्कि		सदस्य	९८४८३५५४४८
९	आस्ता सार्कि		सदस्य	
१०	धनलक्ष्मी सार्कि		सदस्य	
११	लक्ष्य सार्कि		सदस्य	
	पाण्डेबाडा			
१	बिष्णुकान्त उपाध्याय		अध्यक्ष	९८४२६७३५०४
२	बुचु रावत		उपाध्यक्ष	९८६८४८७५९५
३	कृष्णराज पाण्डे		सचिव	९८४३३०६०९४
४	धनलक्ष्मी पाण्डे		कोषाध्यक्ष	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र.स.	नाम	ठेगाना	पद	सम्पर्क नं.
५	गगन ब. खत्री		सदस्य	
६	हरी ब. राउत		सदस्य	९८६६६४६४०३
७	भिम ब. पाण्डे		सदस्य	
८	रेनुका पाण्डे		सदस्य	
९	गौकली डांगी		सदस्य	
१०	छायादेवि पाण्डे		सदस्य	९८४९३६५३३२
११	बिष्णु पाण्डे		सदस्य	
	हाँकु			
१	शान्ती के.सी.		अध्यक्ष	९८६०१६१३१४
२	रमेश कामी		उपाध्यक्ष	९८४२७०६८३०
३	ज्वाला न्यौपाने		सचिव	
४	अंगराज खत्री		कोषाध्यक्ष	
५	पुर्णप्रसाद न्यौपाने		सदस्य	
६	महेस कामी		सदस्य	
७	बिरा कामी		सदस्य	
८	गोरीकला कामी		सदस्य	
९	कमला न्यौपाने		सदस्य	
१०	सानी न्यौपाने		सदस्य	९७४८९३६८३७
११	देउमा कामी		सदस्य	
	गौतमबाडा			
१	चन्द्र ब. खत्री		अध्यक्ष	९८६८०३०४८४
२	जयलक्ष्मी उपाध्याय		उपाध्यक्ष	
३	छायादेवि के.सी.		सचिव	
४	प्रेम गौतम		कोषाध्यक्ष	
५	नन्दलाल गौतम		सदस्य	
६	गंगा खत्री		सदस्य	
७	नन्दकृष्ण उपाध्याय		सदस्य	
८	बिजकन्या न्यौपाने		सदस्य	
९	गौरिशंकर गौतम		सदस्य	
१०	रामलक्ष्मी जैशी		सदस्य	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र.स.	नाम	ठेगाना	पद	सम्पर्क नं.
११	हस्ताना हमाल		सदस्य	
	सर्मि			
१	रमिता कठायत		अध्यक्ष	
२	धनलाल कठायत		उपाध्यक्ष	
३	उर्मि कुँवर		सचिव	
४	लक्ष्मी बुढा		कोषाध्यक्ष	
५	सत्यादेवि कुँवर		सदस्य	
६	बिजु कुँवर		सदस्य	
७	सितल कुँवर		सदस्य	
८	मन्नु कठायत		सदस्य	९८६२५२७६४
९	चैत्य परियार		सदस्य	
	ताम्ती			
१	नर ब. रावत		अध्यक्ष	
२	गिता रावत		उपाध्यक्ष	
३	उमा रावत		सचिव	
४	उदम रावत		कोषाध्यक्ष	
५	मैसरा रावत		सदस्य	
६	नर थापा		सदस्य	
७	हरी रावत		सदस्य	
८	शर्मा रावत		सदस्य	९७४८९२०८१७
९	सरस्वती रावत (शाही)		सदस्य	
१०	दलजित रावत		सदस्य	
११	ईन्द्रासरी रावत		सदस्य	
	सुर्कि			
१	धनी रावत		अध्यक्ष	९८४९६६४४९८
२	पादे रावत		उपाध्यक्ष	
३	हरीकला रावत		सचिव	९८६६७८२५४३
४	बिर ब. रावत		कोषाध्यक्ष	
५	मन्नु रावत		सदस्य	
६	मुन ब. रावत		सदस्य	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र.स.	नाम	ठेगाना	पद	सम्पर्क नं.
७	मैसरा रावत		सदस्य	
८	हरीसोभा रावत		सदस्य	
९	मान ब. रावत		सदस्य	
१०	गौरी रावत		सदस्य	
११	श्रीदेवि रावत		सदस्य	
	बारागाउँ			
१	राममायाँ रावत		अध्यक्ष	९८४७१७१२४
२	मागे रावत		उपाध्यक्ष	९७४९१४७७५०
३	बिष्णु रावत		सचिव	९७४८१४७८६८
४	हरी ब. रावत		कोषाध्यक्ष	९७४२३५०५१६
५	प्रेम ब. रावत		सदस्य	
६	बिस्नु रावत		सदस्य	
७	तुले रावत		सदस्य	
८	मायाँ रावत		सदस्य	
९	पानसरी रावत		सदस्य	
१०	कालिका रावत		सदस्य	
११	पुनिबाल		सदस्य	
	थलाले			
१	मान ब. शाही		अध्यक्ष	९८६४६६४२७५
२	कल्पना शाही		उपाध्यक्ष	
३	ममता शाही		सचिव	
४	कर्ण ब. शाही		कोषाध्यक्ष	
५	कल्पना शाही		सदस्य	
६	राधिका शाही		सदस्य	
७	देविका शाही		सदस्य	
८	शुसिला शाही		सदस्य	
९	खिम ब. शाही		सदस्य	
१०	पदम ब. शाही			
११	खिममायाँ शाही			
	टोप्ला			

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र.स.	नाम	ठेगाना	पद	सम्पर्क नं.
१	ललित ब. शाही		अध्यक्ष	९७४८०५३१४४
२	सारदा शाही		उपाध्यक्ष	
३	लक्ष्मी शाही		सचिव	
४	प्रकाश शाही		कोषाध्यक्ष	
५	सिता सिंह (शाही)		सदस्य	
६	दिर्घ ब. शाही		सदस्य	
७	हरी ब. सिंह		सदस्य	
८	दत्त ब. शाही		सदस्य	
९	उमा सिंह (शाही)		सदस्य	
१०	नानिकला परियार		सदस्य	
पारीबाडा				
१	बिरेन्द्र शाही		अध्यक्ष	९७४८९३०५०३
२	लक्ष्मी शाही		उपाध्यक्ष	
३	सावित्री शाही		सचिव	
४	लक्ष्मण शाही		कोषाध्यक्ष	
५	निर्मला शाही		सदस्य	
६	सरस्वती शाही		सदस्य	
७	बिनिता शाही		सदस्य	
८	निर्मला शाही		सदस्य	
९	सिता शाही		सदस्य	
१०	देविसरा शाही			
११	देविका शाही			
१२	पदम ब. शाही			
१३	राधिका शाही			
मुछालदेउ				
१	मनिसा शाही (रावत)		अध्यक्ष	
२	धर्मराज रावत		उपाध्यक्ष	
३	चन्द्र ब. रावत		सचिव	९८६६९३१२७२
४	भगवती रावत		कोषाध्यक्ष	
५	तप्त ब. रावत		सदस्य	९७४४०८१३१२

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

क्र.स.	नाम	ठेगाना	पद	सम्पर्क नं.
६	राम ब. रावत		सदस्य	
७	हिरा रावत		सदस्य	
८	कमली शाही		सदस्य	
९	पञ्चुमा थापा		सदस्य	
१०	विमला थापा			
११	बिरेन्द्र थापा		अध्यक्ष	९७४८९२०७५८

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

अनुसूचि ४ : समुदाय स्तरीय विपद् व्यवस्थापन कार्यदलहरुको विवरण

खोज तथा उद्धार				प्राथमिक उपचार				पुर्वसुचना कार्यदल			
क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नं.	क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नं.	क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नं.
	नियापानी										
१	कल्पना शाही (रोकाया)	संयोजक		१	धुपिसरा गिरी	संयोजक		१	यीमानी सार्कि	संयोजक	९८४९३५२४९८
२	हिरा सार्कि	सदस्य		२	हरीयो सार्कि	सदस्य		२	तुली सार्कि	सदस्य	
३	रामदेउ सार्कि	सदस्य		३	बिजुकन्या जैशी	सदस्य		३	दिप सार्कि	सदस्य	
४	हरीसिंह सार्कि	सदस्य		४	मानसिंह सार्कि	सदस्य		४	पना सार्कि	सदस्य	
५	रुपकेउरी सार्कि	सदस्य		५	जनक सार्कि	सदस्य		५	सपना सार्कि	सदस्य	९८६८८३५९६९
	पाण्डेबाडा										
१	हरी व. राउत	संयोजक		१	रिता पाण्डे	संयोजक		१	रिता पाण्डे	संयोजक	
२	कृष्णराज पाण्डे	सदस्य		२	दिप व. राउत	सदस्य		२	गौरी राउत	सदस्य	
३	भावना कँडेल	सदस्य		३	लक्ष्मी पाण्डे	सदस्य		३	कन्सीकला खत्री	सदस्य	
४	रेनुका पाण्डे	सदस्य		४	लगनुमार्याँ पाण्डे	सदस्य		४	देविप्रसाद पाण्डे	सदस्य	
५	रिता पाण्डे	सदस्य	९८४२४५११८८	५	खडानन्द चौलागाई	सदस्य		५	देवकी पाण्डे	सदस्य	
	हान्कु										

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

खोज तथा उद्धार				प्राथमिक उपचार				पुर्वसुचना कार्यदल			
क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नं.	क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नं.	क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नं.
१	जुनमायाँ डाँगी	संयोजक	९८६६८०८८३८	१	सावित्री न्यौपाने	संयोजक		१	विष्णु न्यौपाने	संयोजक	९८४८३४५४९२
२	मनका न्यौपाने	सदस्य	९७४८९०२७९६	२	जुनदेवि कामी	सदस्य		२	कल्पना न्यौपाने	सदस्य	
३	कल्पना कामी	सदस्य		३	महेन्द्र राज न्यौपाने	सदस्य		३	अस्तकन्या खत्री	सदस्य	
४	मान ब. कामी	सदस्य		४	रामभक्त कामी	सदस्य		४	पुरचन्द्र कामी	सदस्य	
५	गगन हमाल	सदस्य		५	करिस्मा कामी	सदस्य		५	दत्त कामी	सदस्य	
गौतमबाडा											
१	जगशंकर जैशी	संयोजक	९८४८९००९४८	१	जानकी गौतम	संयोजक		१	नन्दकृष्ण उपाध्याय	संयोजक	
२	जयलक्ष्मी जैशी	सदस्य		२	पदमा खत्री	सदस्य		२	सावित्री उपाध्याय	सदस्य	
३	सावित्री उपाध्याय	सदस्य		३	धनाकृष्ण उपाध्याय	सदस्य		३	राधिका बोहरा	सदस्य	
४	पुष्पा गौतम	सदस्य	९८६८२९२२५४	४	खडक गौतम	सदस्य		४	चन्द्रावती न्यौपाने	सदस्य	९८६५६०४२२७
५	हस्ताना हमाल	सदस्य						५	सरला पाण्डे	सदस्य	
६	प्रेम गौतम	सदस्य									
सर्भि											

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

खोज तथा उद्धार				प्राथमिक उपचार				पुर्वसुचना कार्यदल			
क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नं.	क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नं.	क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नं.
१	तारा रावत	संयोजक		१	अर्मिला कठायत	संयोजक		१	लक्ष्मीकला रावत	संयोजक	
२	गंगा रावत	सदस्य		२	मन्नु अधिकारी	सदस्य		२	सतयादेवि कुँवर	सदस्य	
३	पुजा कुँवर	सदस्य		३	बिजुल्ली कुँवर	सदस्य		३	देविसरा रावल	सदस्य	
४	पवि कुँवर	सदस्य	९८६५६०००००	४		सदस्य		४	मनरुपा कुँवर	सदस्य	
५	मग्ली कुँवर	सदस्य		५		सदस्य		५		सदस्य	
ताम्ती											
१	रण ब. रावत	संयोजक		१	देविसरा कुँवर	संयोजक		१	पदम रावत	संयोजक	९८४८२२४२४५
२	धनसरा रावत	सदस्य		२	गोरीकला रावत	सदस्य		२	ज्वालादेवि रावत	सदस्य	
३	विष्णु रावत	सदस्य		३	धन ब. रावत	सदस्य		३	राधिका रावत	सदस्य	
४	शेर ब. रावत	सदस्य	९७४९१४७८५४	४	बिक्रम रावत	सदस्य		४	जित ब. रावत	सदस्य	
५	खडक रावत	सदस्य		५	हरिकला रावत	सदस्य		५	रुपा बुढा	सदस्य	
६	नरेन्द्र रावत	सदस्य		६	लक्ष्मी बुढा	सदस्य		६	गौरा रावत	सदस्य	
७	जैसरा रावत	सदस्य		७	मान ब. रावत	सदस्य		७	विशना रावत	सदस्य	
सुर्कि											
१	सलिना रावत	संयोजक	९८६२५३२९१०	१	भवा रावत	संयोजक		१	हिक्मत ब. रावत	संयोजक	
२	डिल्ली रावत	सदस्य		२	हन्शा रावत	सदस्य		२	दल ब. रावत	सदस्य	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

खोज तथा उद्धार				प्राथमिक उपचार				पुर्वसुचना कार्यदल			
क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नं.	क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नं.	क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नं.
३	मुन्धरी रावत	सदस्य		३	धनरुपा रावत	सदस्य		३	मक्कर रावत	सदस्य	
४	गोविन्द रावत	सदस्य		४	कल्पना रावत	सदस्य	९७४८९७२७०९	४	रतन रावत	सदस्य	९८४७६०२६६७
५	चन्दा रावत	सदस्य		५	धनी रावत	सदस्य		५	बिर्मा रावत	सदस्य	
बारागाउँ											
१	कालिका रावत	संयोजक		१	नानकली रावत	संयोजक	९७४८९०८३३६	१	करबिरे रावत	संयोजक	
२	पानसरी रावत	सदस्य	९७४८५४७२९२	२	लक्ष्य रावत	सदस्य		२	दलजित रावत	सदस्य	
३	शंकरे रावत	सदस्य		३	बलविर थापा	सदस्य		३	हासोमा रावत	सदस्य	
४	मायाँ रावत	सदस्य		४	जेनिसा रावत	सदस्य		४	बिष्णा रावत	सदस्य	
५	जय ब. रावत	सदस्य		५	काला रावत	सदस्य		५	मुक्ती रावत	सदस्य	
थलाले											
१	देविका शाही	संयोजक		१	राधिका शाही	संयोजक		१	राम ब. शाही	संयोजक	
२	प्रकाश शाही	सदस्य		२	प्रेम ब. शाही	सदस्य		२	राममायाँ शाही	सदस्य	
३	भिम ब. शाही	सदस्य		३	तारा शाही	सदस्य		३	जनक ब. शाही	सदस्य	
४	भुममायाँ शाही	सदस्य		४	काली ब. शाही	सदस्य		४	मैसरा शाही	सदस्य	
५	विशना शाही	सदस्य		५	गंगा शाही	सदस्य		५	अविसरा शाही	सदस्य	
टोप्ला											
१	दिर्घ ब. शाही	संयोजक		१	धना शाही	संयोजक		१	धन ब. शाही	संयोजक	
२	मान ब. शाही	सदस्य		२	कमल शाही	सदस्य		२	दल ब. शाही	सदस्य	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

खोज तथा उद्धार				प्राथमिक उपचार				पुर्वसुचना कार्यदल			
क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नं.	क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नं.	क्र.स.	नाम	पद	सम्पर्क नं.
३	गौरी शाही	सदस्य		३	पवित्रा शाही	सदस्य		३	भगवती शाही	सदस्य	
४	मायाँ शाही	सदस्य		४	कृष्ण ब. शाही	सदस्य		४	कल्पना शाही	सदस्य	
५	सुस्मिता शाही	सदस्य		५	राजेन्द्र शाही	सदस्य		५	सिता शाही	सदस्य	९७४८९९५९४
								६	जनक शाही	सदस्य	
	पारीबाडा										
१	देविका शाही	संयोजक		१	राधिका शाही	संयोजक		१	राम ब. शाही	संयोजक	
२	प्रकास शाही	सदस्य		२	प्रेम ब. शाही	सदस्य	९८४६०७६२६३	२	राममायाँ शाही	सदस्य	
३	निम ब. शाही	सदस्य		३	तारा शाही	सदस्य		३	जनक ब. शाही	सदस्य	
४	भुममायाँ शाही	सदस्य		४	काली ब. शाही	सदस्य		४	मैसरा शाही	सदस्य	
५	विशना शाही	सदस्य		५	गंगा शाही	सदस्य		५	अविसरा शाही	सदस्य	
	मुछालदेउ										
१	अभिमन्यु रावत	संयोजक		१	कल्दरी थापा	संयोजक	९७४८९३५३७५	१	हंशा रावत	संयोजक	
२	गोरी रावत	सदस्य	९८४३९२०७६५	२	इन्द्रसरी थापा	सदस्य		२	शेर ब. थापा	सदस्य	९७४८०७८२९५
३	निशा रावत	सदस्य		३	बिरेन्द्र थापा	सदस्य	९७४८९२०७५८	३	राधिका रावत	सदस्य	९७४८९७०४६४
४	जैरुपा रावत	सदस्य		४	शिवेन्द्र थापा	सदस्य		४	कौशिला रावत	सदस्य	
५	पदम थापा	सदस्य		५	देवलाल रावत	सदस्य	९७४८९२९४७८	५	कालिका थापा	सदस्य	
६	राम ब. थापा	सदस्य									

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

अनुसूचि ५ : विपद् व्यवस्थापनको लागि उपलब्ध श्रोत साधनहरुको विवरण

क्र.स.	सामाग्रीको विवरण	संख्या	अवस्था	क्र.स.	सामाग्रीको विवरण	संख्या	अवस्था
१	स्टील कटर	५ पिस	राम्रो	१८	कम्बल	७पिस	राम्रो
२	काठको ह्यान्डील	५ पिस	राम्रो	१९	टर्चलाईट	२ पिस	राम्रो
३	घैंटी	५ पिस	राम्रो	२०	सिङ्गी	१४ पिस	राम्रो
४	आरी पाता	५ पिस	राम्रो	२१	सेप्टी ज्याकेट	१० पिस	राम्रो
५	तार कटर	५ पिस	राम्रो	२२	फायर रेक	३ पिस	राम्रो
६	डोरी	२०० मिटर	राम्रो	२३	पावर चैन	१ पिस	राम्रो
७	सिंहि	२ पिस	राम्रो	२४	प्राथमिकउपचार वक्स	३ सेट	राम्रो
८	हाइड्रोलिकज्याक ५ टन क्षमता	१ पिस	राम्रो	२५	लाईफ ज्याकेट	१५ पिस	राम्रो
९	पञ्जा	७जोडी	राम्रो	२६	अग्नि सुरक्षा सुट	४ पिस	राम्रो
१०	सुरक्षा हेलमेट	७जोडी	राम्रो	२७	पुलि	२ पिस	राम्रो
११	सावेल	७पिस	राम्रो	२८	बुट	१० जोडि	राम्रो
१२	स्ट्रेचर	५ पिस	राम्रो	२९	फायरम्यानबन्चरो	२ पिस	राम्रो
१३	गल	४ पिस	राम्रो	३०	फायर स्टेवर	५ पिस	राम्रो
१४	माईक	१ पिस	राम्रो	३१	पानीबोतल	१० पिस	राम्रो
१५	हेडलाईट	५ पिस	राम्रो	३२	बाँदर भगाउने बन्दुक	३ पिस	राम्रो
१६	त्रिपाल	८ पिस	राम्रो	३३	रेनकोट	१० सेट	राम्रो
१७	म्याट्रस	५ पिस	राम्रो				

अनुसूचि ६ : समुदाय स्तरमा भएका स्रोत साधनहरु

क्र.स.	सामाग्रीको नाम	संख्या	स्थान	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.
१	स्टेचर	१२ पिस			
२	त्रिपाल	१२ पिस			
३	ट्यान्ड टर्च	१२ पिस			
४	प्राथमिकउपचार किट बक्स	१२ पिस			
५	डोरी	१० मि.			
६	रेनकोट	२४ पिस			
७	छाता	१२ पिस			
८	बुट	२४ जोर			
९	हेल्मेट	२४ वटा			
१०	हेड लाइट	१२ वटा			
११	सिद्धि	१२ वटा			
१२	लाइफज्याकेट	२४ वटा			
१३	म्याटेस	१२ वटा			
१४	ऋारा	१२ वटा			
१५	माइक	१२ वटा			

अनुसूचि ७ : CADRE तालिम लिएका सहभागिको विवरण

क्र.स.	नाम	क्र.स.	नाम
१	दिनेश नेपाली	११	निलि सार्की
२	सुशिला नेपाली	१२	अग्नि प्रसाद न्यौपाने
३	जलुकी कार्की	१३	मून प्रसाद चौलागाई
४	जंग कार्की	१४	सागर परियार
५	भगवती देवकोटा	१५	ओम बहादुर चन्द
६	भूपेन्द्र पान्डे	१६	मुनबहादुर डांगी
७	कान्तिका न्यौपाने	१७	कृष्ण बहादुर बुढा
८	आशा शाही	१८	रेवती रावल
९	ऋषिकेश उपध्याय	१९	गंगादेवि उपाध्याय
१०	नरविर सुनार		

अनुसुचि ८ : प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फारम

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फारम (Initial Rapid Assessment, IRA)

१. घटनास्थलको जानकारी

प्रदेशको नाम :	जिल्लाको नाम :	गाउँ/नगरपालिकाको नाम :
वडा नम्बर :	सूचना संकलन मिति :	गते/महिना/साल :

२. घटनास्थलको वस्तुस्थिति

विपद्को प्रकार		घटना घटेको मिति		घटना घटेको समय	
मृतक	बेपत्ता	घाइते	विस्थापित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :	प्रभावित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :	
महिला संख्या :	महिला संख्या :	महिला संख्या :			
पुरुष संख्या :	पुरुष संख्या :	पुरुष संख्या :			
बालबालिका संख्या :	बालबालिका संख्या :	बालबालिका संख्या :			
अन्य संख्या :	अन्य संख्या :	अन्य संख्या :			
जम्मा :	जम्मा :	जम्मा :			

विस्थापितहरू हाल बसिरहेको ठाउँ/संरचना	☐ विद्यालय: संख्या ..... ☐ सार्वजनिक भवन संख्या ..... ☐ सडक छेउ संख्या ..... ☐ वन क्षेत्र: संख्या ..... ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने) संख्या	
अहिले प्रभावित स्थानसम्म आवत-जावतको अवस्था	☐ ठीक छ ☐ कठिन छ ☐ बन्द छ	सवारी साधन/यातायात सेवा ☐ अवरूद्ध भएको ☐ अवरूद्ध नभएको
संचारको अवस्था	☐ अवरूद्ध भएको ☐ अवरूद्ध नभएको	
विद्युतक	☐ अवरूद्ध भएको ☐ अवरूद्ध नभएको	
संचित खाद्य सामग्री	☐ क्षति भएको (घरधुरी संख्या .....) ☐ क्षति नभएको (घरधुरी संख्या .....) 	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

स्वास्थ्य सेवा	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या .....) ☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या.....) तत्काल उपचारका लागि स्थानान्तरण गर्नुपर्ने भएमा, संख्या: .....
सञ्चालनमा भएमा स्वास्थ्य सेवामा अत्यावश्यक प्राथमिक उपचारको लागि आवश्यक औषधी	☐ उपलब्ध छ ☐ उपलब्ध छैन
विद्यालय	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या) ☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या) प्रभावित विद्यार्थीहरूको संख्या .....
खानेपानीको आपूर्ति	☐ सुचारू (अवरूद्ध नभएको) (संख्या: ...) ☐ अवरूद्ध भएको (संख्या: ...) प्रभावित घरधुरी संख्या: ...
भौतिक संरचना	
निजी घर	☐ पूर्ण क्षति (संख्या .....) ☐ आंशिक क्षति (संख्या .....)
सरकारी कार्यालय / भवन	☐ पूर्ण क्षति (संख्या .....) ☐ आंशिक क्षति (संख्या .....)
कृषि बालीको क्षति	☐ क्षति (अनुमानित क्षेत्रफल ..... (विघा / रोपनी)
पशु क्षति	☐ (अनुमानित संख्या.....)
अन्य क्षति	☐ पूर्ण क्षति (संख्या .....) ☐ आंशिक क्षति (संख्या .....)
फोहोर मैला व्यवस्थापनको अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य छ ☐ महामारीको संभावना छ
शौचालयको व्यवस्था छ ?	☐ सामान्य ☐ थप व्यवस्था गर्नुपर्छ (घरधुरी संख्या .....)
विशेष आवश्यकता (Special Requirement) भएका प्रभावितहरूको अनुमानित संख्या	
गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको लागि आवश्यक सामग्रीहरू (डिगनिटी किट आवश्यक	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
५ वर्षसम्मका बालबालिकाको लागि आवश्यक पौष्टिक आहारा तथा सामग्रीहरू	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
५ वर्ष भन्दा माथिका बालबालिकाको लागि आवश्यक सामग्रीहरू - (जस्तै शैक्षिक तथा बालमैत्री स्थल (Child friendly space)	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
ज्येष्ठ नागरिकहरूका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
अपांगता भएकाहरूका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
असहाय/विरामीको संख्या	
मौसमको वर्तमान अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य ☐ प्रतिकूल

३. हालसम्म भएको राहत वितरणको अवस्था

राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम :	
राहत वितरण गरिएका सामग्रीहरूको नाम र परिमाण (पाल, त्रिपाल, चामल, कपडा, भाडाकुडा आदि)	
नगद/राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम :	
राहत (नगद/राहत सामग्री) पाउने परिवार संख्या :	
राहत (नगद/राहत सामग्री) नपाएका	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

प्रभावित परिवार संख्या :	
--------------------------	--

४. तत्काल गर्नुपर्ने

स्थानान्तरण गर्न	☐ आवश्यक पर्ने संख्या	
	☐ आवश्यक नपर्ने	
आवश्यक पर्ने खाद्यान्न तथा गैरै खाद्यान्न सामग्री	☐ टेन्ट संख्या..... ☐ त्रिपाल संख्या..... ☐ म्याट्रिक्स संख्या..... ☐ कम्बल संख्या..... ☐ कपडा संख्या..... ☐ भाडाकुँडा संख्या..... ☐ तयारी खाना (दालमोठ, चिउरा, भुजा, चाउचाउ, विस्कट कतिजना)	☐ खाद्यान्न (दाल, चामल, नून, तेल) परिमाण.....कति जना ☐ पिउने पानी..... ☐ अन्य.....
प्रभावित क्षेत्रमा कुनै अवाञ्छित गतिविधि (लौड्क हिंसा, यौन हिंसा, चोरी, लुटपाट)	☐ भएको ☐ नभएको ☐ भए प्रभावित व्यक्तिको अनुमानित संख्या	
राहतका लागि नगद सहयोग गर्न सकिने अवस्था छ, छैन	☐ छ ☐ छैन	

५. घटनाको सूचना संकलन कार्यमा खटिएका जनशक्तिहरूको विवरण :

क्र.सं.	नाम, थर :	पद /संस्था :	सम्पर्क नम्बर :	टोली नेताको नाम:	सूचना संकलन गरेको समयावधि (मिति र समय)	हस्ताक्षर
१.						
२.						
३.						

६. फारम भर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

१. एउटा घटना/वडाको लागि एउटा लेखाजोखा फारमको प्रयोग गरिने छ ।
२. विपद् भएको २४ घण्टा भित्र गाउँपालिका तथा नगरपालिका, नेपाल प्रहरी तथा स्थानीय रेडक्रसका प्रतिनिधि रहेको (लेखाजोखा) टोलीले फारम भर्नुपर्ने छ ।
३. टोलीले प्रभावित क्षेत्रको अवलोकन गरी सकेसम्म प्राथमिक सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ । द्वितीय सूचनाका लागि घटनाका जानकारसंग अन्तरवार्ता लिइ सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ ।
४. प्राप्त सूचनामा द्विविधा भएमा टोलीले छलफल गरी अवस्थाका आधारमा अनुमानित विवरण फारममा भर्नुपर्ने छ ।
५. माथि उल्लिखित विकल्प बाहेक अन्य कुरा भर्नुपर्ने भए टोलीले भर्न सक्ने छ ।

Disaster Preparedness and Response Plan, 2079

Tatopani Rural Municipality – Litakot, Jumla

Karnali Province, Nepal

Phone: 9849337712

Web: tatopanimun.gov.np

E-mail: info@tatopanimun.gov.np, ito.tatopanimun@gmail.com

